

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ได้ทำการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เอกสารต่างๆ (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้อง และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ผลิตละครโทรทัศน์จำนวน 8 คน ได้แก่

1. คุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช กรรมการผู้จัดการบริษัท เมกเกอร์กรุ๊ป จำกัด
2. คุณวรายุทธ มิสินทจินดา กรรมการผู้จัดการบริษัท สตู แอนด์ สตู จำกัด
3. คุณอรุณชา ภาณุพันธ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด
4. คุณสุพล พิรพงศ์พิพัฒน์ รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด
5. คุณสยาม สังวริบุตร กรรมการผู้จัดการบริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักชั่น จำกัด
6. คุณนพพล โกมารชุน กรรมการผู้จัดการบริษัท เปาจินจง จำกัด
7. คุณสุพล วิเชียรฉาย กรรมการผู้จัดการบริษัท บางกอกการละครคอน จำกัด
8. คุณยุวดี ไทยหิรัญ กรรมการผู้จัดการบริษัท ยูม่า 99 จำกัด

โดยนำเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ส่วน ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์

ส่วนที่ 1

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครโทรทัศน์ได้เป็น 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในการผลิตละครทั้ง ปัจจัยที่เกิดขึ้นจากผู้ผลิตละครโทรทัศน์ หรือปัจจัยที่เกิดขึ้นจากกระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่ง

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครโทรทัศน์นั้น สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1.1 ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ จากการศึกษพบว่าผู้ผลิตละครโทรทัศน์เป็นปัจจัยภายในที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการผลิตละครให้สำเร็จเป็นผลงานออกฉายสู่สายตาผู้ชม เนื่องจากผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะเป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินการผลิตละครนับตั้งแต่เสนอเรื่องให้สถานี เพื่อให้สถานีอนุมัติการผลิตละครเรื่องนั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่รับจ้างผลิตละครให้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ซึ่งได้แก่ บริษัท เมกเกอร์กรุ๊ป จำกัด บริษัท ฮู แอนด์ ฮู จำกัด บริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด บริษัท บางกอกการละครคอน จำกัด บริษัท บางกอกการละครคอน จำกัด บริษัท ยูม่า 99 จำกัด เป็นต้น และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ซึ่งได้แก่ บริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักชั่น จำกัด บริษัท เป้าจินจง จำกัด เป็นต้น ส่วนผู้ผลิตละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 นั้น จะเป็นผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่ซื้อเวลาช่วงที่ละครโทรทัศน์นั้นออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์ จึงไม่ได้เสนอเรื่องให้ทางสถานีอนุมัติเรื่องที่จะผลิตก่อนกระบวนการผลิตแต่จะเสนอเรื่องให้คณะกรรมการหรือคณะทำงานของบริษัทเป็นผู้พิจารณาเลือกเรื่องที่จะผลิตเป็นละครโทรทัศน์ ซึ่งบริษัทที่ดำเนินการในลักษณะนี้ ได้แก่ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด และบริษัท ซีเนริโอ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในรูปแบบการซื้อเวลาจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 ในช่วงเวลา 20.15 น. ถึง 21.00 น. เพื่อผลิตละครโทรทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการในการขายโฆษณาในช่วงเวลาดังกล่าวเอง

ช่อง 3 ช่อง 7 ช่อง 5 ต่างกัน เฉพาะช่อง 7 กับช่อง 3 จะรับจ้างผลิตเหมือนกัน แต่ช่อง 5 เอ็กแซ็กท์จะผลิตเอง รับจ้างผลิตเนี่ยจะต้องได้รับคำสั่งจากทางช่องว่าให้ทำเรื่องไหน เพราะฉะนั้นการดูว่าเรื่องจะเป็นแนวทางไหนไปในทิศทางไหนก็จะมาจากช่อง (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

เมื่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้รับการอนุมัติให้ผลิตละครโทรทัศน์จากสถานีที่จ้างให้ผลิต รวมถึงผู้ผลิตละครโทรทัศน์ซึ่งเลือกเรื่องขึ้นมาสำหรับการผลิตละครโทรทัศน์ได้แล้วนั้น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการวางแผนงานการผลิตละครโทรทัศน์ในส่วนต่างๆ ทั้งการวางแผนการใช้จ่ายในกระบวนการผลิต การคัดเลือกนักแสดง การเลือกผู้กำกับ การจัดเตรียมทีมงานในกระบวนการผลิต เพื่อให้กระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์สำเร็จได้นอกจากการที่ผู้ผลิตละครจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการผลิตแล้ว ผู้ผลิตละครก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญในการบริหารบริษัทผลิตละครโทรทัศน์ให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นและมั่นคง ดังนั้น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัย

ภายในที่มีสำคัญต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ และบริษัทผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งสามารถส่งผลให้การผลิตละครโทรทัศน์ การบริหารบริษัทที่รับผลิตละครโทรทัศน์ และผู้ผลิตละครโทรทัศน์เองสามารถเกิดภาวะวิกฤติขึ้นได้ ดังเช่น ในกรณีที่ภาพลักษณ์ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไม่ได้รับความน่าเชื่อถือไว้วางใจเกิดเป็นภาวะวิกฤติต่อการเสนอละครให้ทางสถานีอนุมัติให้ผลิต และเอเจนซี่จะไม่ให้ความเชื่อมั่นในการซื้อโฆษณาในช่วงเวลาที่ละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์นั้นออกฉาย

เรื่องไปแย่งผัวแย่งเมียเนี่ยมันเสียต่อภาพของพี่นะ พี่ทำอะไรมาใครๆ ก็รู้ว่าพี่เป็นคนยังไง พวกนักข่าวที่เพิ่งเกิด มันเอาไปเขียนแบบนี้ คนอื่นๆ ที่ไม่รู้จักพี่ เพิ่งทำธุรกิจเพิ่งทำงานกับพี่เขาจะคิดยังไง ภาพมันเสียนะ ภาพลักษณ์ในการที่พี่จะเป็นเกย์ ไปชอบผู้ชายนั้น ไม่จำเป็น เพราะทุกคนรู้มาตั้งแต่เกิดแล้ว ว่าพี่ไม่เคยปิดบังเรื่องนี้กับใครมาก่อนในวงการบันเทิง แล้วเรื่องต่างๆ นานา เด็กเมื่อวานขึ้นที่เพิ่งรู้ หรือมันเพิ่งเข้าวงการหรือเพิ่งเข้ามาในสายนี้ เขาอาจจะเพิ่งรู้หรือเขาอาจจะคิดว่าพี่มีข่าวกับคนนั้น คนนั้น คนนี้ เป็นเรื่องปกติของคนพี่ที่เพิ่งรู้มา เมื่อ 20 ปี หรือ 10 กว่าปีที่แล้ว เพราะฉะนั้น สิ่งตรงนี้ไม่สามารถทำอะไรพี่ได้ภาพลักษณ์การทำงานพี่แข็งแรงกว่าภาพตรงนั้น แต่พี่แค่เรื่องเชิงชู้สาวที่ผิดศีลธรรมเนี่ยมันกระทบนะ แต่คนที่ดูงานพี่หรือซื้องานพี่ ส่วนใหญ่จะดูที่ผลงาน ไม่ได้ดูที่สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากปากคนอื่น กระทำกับเรา (วรายุทธ มลิทินจินดา, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2552)

ในกรณีภาวะวิกฤติของแนวความคิดในการผลิตละครโทรทัศน์ที่ขัดแย้งกันกับสถานีโทรทัศน์ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์มีแนวความคิดในการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ต้องการที่จะผลิตละครโทรทัศน์ให้มีความหลากหลายและก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคม จนบางครั้งแนวความคิดดังกล่าวขัดแย้งกับเป้าหมายทางธุรกิจของสถานีโทรทัศน์ทำให้เกิดเป็นวิกฤติสำหรับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลในประเด็นดังกล่าวดังนี้

พี่จะทำเฉพาะเรื่องที่ชอบทำเท่านั้นนะ ซองส่งเรื่องมาให้ทำถ้าไม่ชอบก็อย่าทำ ถึงจะไม่ให้ทำเรื่องที่พี่เสนอไปเลยก็ช่าง ถ้าพี่ไม่ชอบพี่ก็จะไม่ทำ ต่อให้ไม่มีสักเรื่องให้ทำก็ไม่ยอมทำอยู่ดี เพราะที่พี่คิดแบบนี้มันก็จะก่อให้เกิดวิกฤติกับบริษัทได้หากไม่มีละครให้ทำ (วรายุทธ มลิทินจินดา, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์, 2552)

ความอยากส่วนตัวที่อยากจะพัฒนางานละครไทย มีอยู่ส่วนตัวตั้งแต่เริ่มทำละครกับแอ็กแซกซ์ ทำทะเลาะลงมาตั้งแต่ทำเคหาส์ดาว บัลลังก์เมฆ ล่า ดารายัญ คือ ทำ

แหวงกาทั้งหมตคือพยายามจะสร้างอะไรให้คนดู ในสันดานมันเป็นอย่างนี้อยู่ คือเราอยากจะทำอะไรให้เป็นทางเลือกคนดู คือเราอยากจะทำพัฒนาไป ไม่อยากให้คนดูถูกละครว่าพูดก็ครั้งก็น้ำเน่า แต่ตราบดีที่น้ำเน่าอยู่มันเรตติ้งดี มันก็จะมีการค้าขายกันอยู่ ... เพราะละครก็จะเป็นสื่อทางวัฒนธรรม ง่ายๆ คือ การสะกดจิตคนดู คือดูทุกวันๆ มันก็จะซึมเข้าไป ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าที่เด็กในปัจจุบันมีความรุนแรง ตบกระชากผม ที่เห็นในทุกวันนี้ มันมาจากการเลียนแบบ แต่เป็นการเลียนแบบที่ไม่ตรง แต่มันจะซึมลงไป มันจะไปฝังอยู่ เพราะฉะนั้นที่เขาต้องต่อต้านมามันก็ถูก เราไม่ได้ไปอะไรกับมัน ซึ่งมันก็กลายเป็นวิกฤติ ก็คือแนวคิดในการผลิตละครที่สิ่งที่ยอยากทำไม่ไปตรงกับความต้องการของช่องหรือธุรกิจ (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์)

ของบรรดาศาตย์ เรียกว่างานที่เราคิดงานที่เราเลือก งานที่เราคิด ของเราจะวิกฤติในเรื่องของการที่เราอยากจะทำบางอย่าง ซึ่งมีความซ้ำซากหรือว่าจำเจ เราทำงานก็ไม่ได้จะทำซ้ำกับตัวเอง เพราะฉะนั้นในการที่เราจะหนีอะไรออกไปก็เป็นความเสี่ยงที่เราไม่รู้ว่าผู้ชมชอบแค่ไหน หรือว่าจะชอบหรือไม่ชอบอะไร แต่เราทำเพราะว่ามันเป็นแนวทางที่เราจะได้นำเสนอต่อสังคมบ้าง แต่นานๆ เราก็จะทำสักทีหนึ่ง ในการทำงานเราก็จะยืนอยู่บนจุดยืนหลายๆ อย่าง เราพยายามทำงานเราให้มีคุณภาพ คนอย่างน้อยก็จะเชื่อมั่นในผลงานของเราที่ออกมาแต่ละเรื่อง (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

1.2 บุคลากรฝ่ายผลิต จากการศึกษพบว่า บุคลากรฝ่ายผลิตล้วนแล้วแต่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ให้สามารถเกิดขึ้นและดำเนินไปได้จนสำเร็จเสร็จสิ้นทุกกระบวนการ จนเป็นละครที่สามารถออกฉายให้ผู้ชมรับชมได้ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ สถานีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้เขียนบทโทรทัศน์ ผู้กำกับ ตากล้อง ช่างแต่งหน้า ช่างทำผม ผู้ประสานงานกองถ่าย ช่างไฟ ทีมงานเอฟเฟค เป็นต้น ซึ่งแต่ละบุคคลจะต้องมีประสบการณ์ และมีความสามารถเพียงพอ มิเช่นนั้นก็จะเป็ปัจจัยหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้

ประเด็นในเรื่องปัจจัยด้านบุคลากรที่จะก่อให้เกิดวิกฤตินั้น คุณสุพล วิเชียรฉาย มองว่า วิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่จะเกิดจากบุคลาการนั้นเกิดจากประเด็นในการสร้างบุคลากร โดยคุณสุพล วิเชียรฉาย ได้กล่าวว่า

วิกฤติที่แท้จริง คือ การสร้างบุคลากร จะเห็นได้ว่าโดยน้อยที่คนเรียนมาแล้วจะมาอยู่ ในแวดวงนี้เพราะเข้ามายาก มีอุปสรรค กรอบมันเยอะ เลยจะเห็นว่าส่วนใหญ่จะเป็น คนที่อยู่ภายในวงนี้นี่แล้วขยับขึ้นมาเป็นผู้จัดละคร ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของ ผู้ช่วยผู้ กำกับขึ้นมาเป็นผู้กำกับ หรือนักแสดงมาเป็นผู้จัด ซึ่งทางเราก็ได้มีการแก้วิกฤตินี้ โดย การตั้งโรงเรียนบางกอกการละครขึ้นมารองรับเพื่อให้ได้คนที่ทำงานมีคุณภาพนะ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในที่สุดโรงเรียนก็ต้องปิดตัวไป (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

โดยคุณนพพล โกมารชุน ได้กล่าวในประเด็นนี้ว่า วิกฤติจะเกิดขึ้นก็มาจากคนรุ่นใหม่ ที่จบออกมา ไม่ได้ได้รับการศึกษา ที่ถูกวิธีคือ เขาศึกษาแต่ตำราแต่ไม่ได้ศึกษา ประสบการณ์ แล้วเราเจอว่า คนเข้ามาทำงานไม่อดทนไม่เข้มแข็ง แล้วจะถือเอา ตัวเลขเป็นใหญ่ ต้องการเงินเดือนสูงแต่ไม่มีศักยภาพที่ดี บางคนมาพร้อมดีมานด์ เลยว่าฉันต้องการเงินเท่านี้ ต้องการตำแหน่งนี้ แต่พอทำงานไม่ถึงอาทิตย์ก็ไปแล้ว ก็ เป็นวิกฤติใหญ่มากๆ เพราะมีคนที่ผ่านมาเข้ามาในบริษัทประมาณ 300 คนแต่เหลืออยู่ ไม่กี่คน ทุกคนคิดแต่เท่ๆ ไม่คิดทนๆ กันบ้าง ไม่คิดว่าไม่ต้องเท่แต่เอาสมองมาทำ ผลงานดีๆ ซึ่งเป็นวิกฤติบุคลากร ซึ่งทุกบริษัทก็จะคุยกัน ก็จะเป็นวิกฤติเดิมๆ (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

นอกจากนี้คุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช ยังเห็นว่าในปัจจุบันบุคลากรโดยเฉพาะ ในส่วนของผู้เขียนบทโทรทัศน์ และผู้กำกับนั้นเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิต ละครโทรทัศน์ได้ โดยกล่าวว่า

วันนี้ไม่ว่ากับอาหรือกับใครที่ทำละครนะคะ จุดวิกฤติที่สุดของละครก็มาจาก คน เขียนบท คนเขียนบทหายากมาก คนเขียนบทอาจจะหาไม่ยากมาก แต่คนเขียนบทที่ ดีหายากมาก เราไม่รู้ว่าเราจะไปหยิบใครขึ้นมา ซึ่งตอนนี้น้องजूสาวเริ่มทำ โครงการสร้างคนเขียนบท กับพี่หนุ่มกฤษณ์กับช่อง 3 ก็พยายามที่จะเฟ้นหาบุคลากร ที่จะมีคุณภาพกับการเขียนบท เราก็ไม่รู้ว่าประสบความสำเร็จสักแค่ไหนกับ โครงการนี้ แต่อยากให้สำเร็จ แล้วก็ฝากบอกไปถึงทุกๆ คนว่า ถ้าใครมีใจรักในการ เขียนบท มาคุยกัน มันอาจจะต้องใช้ความอดทน และใช้เวลาในการที่จะเดินไปสู่จุด ที่จะประสบความสำเร็จแต่ถ้าเราไม่เดินไปก็ไปไม่ถึง หลายคนที่เขาเข้ามา เขาก็จะ เดินไม่กี่ก้าว เขาก็จะเบื่อ เขาก็จะหมดกำลังใจ แล้วก็ทอดถอนใจกลับไป ซึ่งอาว่าคนที่ จะทำงานจริงๆ มันใช้เวลาที่จะเดินทางค่อนข้างยาวนาน อาเองเดินทางในการทำละคร

มาตั้งแต่ 2523 อาทิใช้เวลายาวกว่าที่จะเป็นที่เชื่อถือ ที่นับถือของคนในวงการ ทุกอย่างมันคงไม่เกิดขึ้นภายในวัน สองวัน สามวัน มันเป็นไปได้ เราเองพยายามที่จะค้นหาบุคลากรตรงนี้เพื่อที่จะให้ละครดีขึ้น เพราะหัวใจของละครคือ บท ถ้าบทดีปั๊บเราถือว่าประสบความสำเร็จไปแล้ว 80 % อีก 20 % เป็นเรื่องของตัวแสดงและ Production คนเขียนบทมีให้เลือกน้อยมาก แต่ละคนก็จะมีข้อจำกัดของตัวเอง มีค่าย มีงานที่รับแล้วทำไม่ทันกำลังที่ผลิตให้ เขาไม่สามารถที่จะเขียนได้ที่ละ 3 เรื่อง 5 เรื่อง เหมือนนักแสดง แต่คนเขียนบทจะมีกำลังในการทำงานของเขาค่อนข้างจำกัด ส่วนผู้กำกับก็เป็นปัจจัยวิกฤติของนะคะ แต่ผู้กำกับยังเป็นบุคลากรที่ทำงานได้มากกว่าการเขียนบท สว่างได้ง่ายกว่า คนที่มีแววในการทำงานตรงนี้และการตอบรับของงานที่ออกมาชัดเจน ใช้ระยะเวลาสั้นกว่า เพราะฉะนั้นไม่ต้องใช้ความอดทนมากเท่าคนเขียนบท (มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

ในส่วนของคุณสยาม สังวริบุตร ได้ให้ความเห็นที่แตกต่างในประเด็นของบุคลากรไว้ว่า ในส่วนของดาราวิดีโอยังไม่มีวิกฤติด้านบุคลากร มีหลายครั้งหลายยุคที่คนเก่งๆ ออกไปแต่พี่เชื่อเสมอว่าคนรุ่นใหม่ต้องเก่งกว่าคนรุ่นเก่าเสมอ เขามีความรู้ของเขา แล้วก็มาบวกกับของเรา (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

1.3 นักแสดง จากการศึกษาพบว่า นักแสดงซึ่งแสดงละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ โดยปัจจัยนี้จะส่งผลกระทบใน 2 ส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.3.1 วิกฤติในกระบวนการผลิต การที่นักแสดงของละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในระหว่างการทำละครทำให้ละครต้องมีการหยุดการถ่ายทำ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ อันจะส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่ไม่สามารถดำเนินการถ่ายทำต่อไปได้หากไม่จัดการกับภาวะวิกฤตินั้นโดยเร็ว เช่น ภาวะวิกฤติของบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ในการผลิตละครเรื่อง แสงดาวแห่งหัวใจ ที่นักแสดงนำของเรื่องได้หยอกล้อกันเล่นกับนักแสดงเด็กในเรื่อง แล้วคุณพ่อคุณแม่ของเด็กเห็นว่าไม่เหมาะสมจึงไปแจ้งนักข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อร้องขอความเป็นธรรม ในขณะที่นักแสดงเด็กก็ถอนตัวจากการเล่นละครเรื่องนั้นทันที ทั้งๆ ที่ละครเรื่องดังกล่าวอยู่ในระหว่างการทำและกำลังออกอากาศอยู่ในขณะนั้น ทำให้กระบวนการในการผลิตละครเรื่องดังกล่าวต้องหยุดชะงักไป

มันมาจากการที่น้องเขาเป็นเด็กขี้เล่น ว่าจริงใครก็เล่นด้วย แล้วมอสก็เป็นคนขี้เล่น เด็กคนนี้ก็มาจ๊อเล่นแล้วก็ปัดหัวกันไป คล้ายๆ ว่าพอแซวกันมากๆ เข้า ก็มีการดึง

กางเกงน้องเขาแก้มเขาคืนเท่านั้นเอง แต่ผู้ปกครองก็มองว่าเป็นเรื่องใหญ่ทำให้เขา อับอาย ซึ่งพี่ก็ได้ขอโทษแทนไปแล้ว ของอย่างนี้มันเป็นการเล่นกันในกองถ่าย จริงๆ คุณพ่อคุณแม่ก็ไปที่หนังสือพิมพ์เองเลยนะ ไปให้ข่าว พอน้องเขาไม่สบายใจก็ถอนตัว ไม่มาเล่น เราก็จำเป็นต้องปรับบทก็เลยต้องพักกองไปช่วงหนึ่ง (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

ในกรณีวิกฤติของบริษัท ดีต้า วิดีโอโปรดักส์ชั่น จำกัด ในระหว่างการผลิตละครเรื่อง ปมรักรอยอดีตที่นักแสดงนำของเรื่องเกิดข้อพิพาทขัดแย้งกันจนส่งผลให้การดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวมีความล่าช้าออกไป (“ศึกดาราดังขวัญกับปูบาน ปลาย,” 2551, น. 1-12)

ในขณะที่บริษัท เมกเกอร์กรุ๊ป จำกัดก็ประสบวิกฤติซึ่งเกิดจากปัจจัยนักแสดงทำให้ ต้องมีการหยุดการถ่ายทำละครเรื่องกิ่งแก้วกาฝากประมาณ 1 เดือน โดยคุณมยุรฉัตร กล่าวว่า เขาก็มารวนในช่วงการทำงาน ไม่มาตามเวลา บทไม่ชอบ ไม่ชอบตัวนี้ที่เล่นด้วย คือ หงุดหงิดไปหมด วินไปหมด ตลอด 3 คิวที่ทำงาน ซึ่งทุกคนบอกว่าไม่ไหวแล้วนะ วิน กับผู้กำกับ วินกับคอสตุ่ม วินกับช่างหน้าช่างผม วินทุกอย่างเพราะหงุดหงิด ก็เลยพัก กองไปเลยคะเกือบเดือน คืออ่าไม่อยากทำงานในขณะที่อารมณ์ไม่ปกติแล้วก็อยาก เคลียทุกอย่างให้มันจบก่อน เพราะคนที่มาเล่นแทนก็มีปัญหาขึ้นมาอีก (มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

1.3.2 วิกฤติภาพลักษณ์ ที่ส่งผลกระทบไปยังนักแสดง ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ และเรตติ้งของละครโทรทัศน์เรื่องที่นักแสดงดังกล่าวแสดงอยู่ เช่น ในกรณีวิกฤติของคุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวชซึ่งประสบภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของผู้ผลิตละครโทรทัศน์อัน เนื่องมาจากการแถลงข่าวของนักแสดงนำในละครเรื่องกิ่งแก้วกาฝาก โดยสื่อสารข้อความที่หมิ่น หมิ่นอันจะนำไปสู่การทำให้เกิดการเข้าใจได้ว่า คุณมยุรฉัตรซึ่งเป็นผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวมีความ ลำเอียง ไม่ยุติธรรม และไม่มีเหตุผลในการเปลี่ยนตัวนักแสดงนำในเรื่องผู้นั้นอย่างกะทันหันและ ไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบ ซึ่งเมื่อมีการเผยแพร่ข่าวออกไปทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจคลาดเคลื่อนกับ สิ่งที่เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ของคุณมยุรฉัตรที่ไม่ดี ไม่น่านับถือ โดยคุณมยุรฉัตรกล่าวว่า ช่วงนั้นภาพลักษณ์อ่าแย่งไปเลยนะ เพราะคนที่ไม่รู้จักเข้าใจผิดหมด คิดว่าเราแก้มเด็ก อะไร ต่างๆ ภาพลักษณ์มัน Weak ไปเลยนะ แถมละครเรื่องนี้ก็ไม่ประสบความสำเร็จด้วยเพราะได้ เรตติ้งไม่ค่อยดี (มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

นอกจากนี้ในส่วนของบริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ก็ ประสบภาวะวิกฤติอันเกิดจากภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของนักแสดงนำของละครเรื่องสี่รักชั๊กไยอลวน

และเรื่องเทวดาสาธุ อันเนื่องมาจากการที่คลิปปวีดีโอภาพส่วนตัวอันไม่เหมาะสมที่จะได้รับการเผยแพร่ในวงสังคมของนักแสดงนำในเรื่อง ได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในสังคม และเป็นข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับติดต่อกันอย่างน้อย 2 วัน ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของนักแสดงนำคนดังกล่าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลงานละครเรื่องที่นักแสดงคนนั้นแสดง

จริงๆ มันก็คือวิกฤติตัวละคร ซึ่งเหตุเกิดขึ้นจากนักแสดง แต่เราก็มองว่าศิลปินยังรู้พลาดนักปราชญ์ยังรู้พลั้ง เราต้องให้โอกาสคน ไม่มีใครไม่เคยทำผิดเลย แม้กระทั่งละครเราก็สะท้อนตรงนั้น แล้วเราก็รู้สึกอย่างนั้นจริงๆ ว่าเราควรจะให้โอกาสและดูแลตรงจุดนี้ แต่ถ้าวิกฤติมันไม่หยุด เขาวิจารณ์ไม่หยุดนะ มันก็จะส่งผลไม่ดีต่อละครของพี่เหมือนกันนะ (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

คุณยุวดี ไทยหิรัญ ได้กล่าวถึงวิกฤติที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากภาพลักษณ์ของนักแสดงซึ่งส่งผลกลายเป็นภาวะวิกฤติของบริษัท ยูม่า99 จำกัด ในกรณีภาวะวิกฤติละครเรื่องสุกียากี้ที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ไม่นำออกฉาย และส่งผลกระทบไปยังการพิจารณาอนุมัติให้ผลิตละครเรื่องต่อไปด้วยว่า

อายุขบไปทำเรื่องสุกียากี้ ไปญี่ปุ่นทำเต็มที่ สนุกมาก เราต้องจ้าง producer ของเขา ซึ่งแพงมาก การทำงานต้องมีวินัยสูงมาก คุณบอกเขาเวลานี้ ไม่ว่ารอดจะติดยังงี้ก็ต้องมาเวลานี้ งานสวยมากในมุมมองของคนทำ แต่เขาไม่ยอมฉายเพียงเพราะว่านางเอกของเรา ซึ่งเป็นเหตุผลที่ช่องให้เรานะ พอดีตอนนั้นทำเรื่องยอดกตัญญู ซึ่งได้นางเอกคนเดียวกันมา ... เราก็ทำไป พอดีทรงผมของนางเอกเป็นบ๊อบสมัยใหม่ ซึ่งตอนที่เราทำผมทรงนี้เพิ่งเข้ามา คนก็เอาไปเขียนกันใหญ่ว่านางเอกหัวหมวกกันน็อค กลับมากลายเป็นผลเสียกับนางเอก แต่เขาไม่กล้าเอาเรื่องสุกียากี้ ออกมาฉาย ด้วยเหตุผลว่านางเอกไม่สวย แต่พี่ในฐานะทำคนมาเยอะๆ แต่มันจะมีข้อหนึ่งที่วัดกันไม่ได้ก็คือเวลาเราเลือกคนมาเป็นพระเอกนางเอก มันจะต้องถูกออกฉายก่อนแล้วถึงจะบอกว่าคนนั้นคนดูรักกรีปล้ำขั้นหนึ่ง แต่ตอนแสดงจะมีเสน่ห์อีกขั้นหนึ่ง ปรากฏว่าวันนี้จินนี่จะวัดว่าคนจะรักเธอไหม มันอยู่ที่คนทำ คนกว่าจะดังได้นะจะยกตัวอย่างธนากร เริ่มจากฝนปลายฟ้ากว่าจะดังได้ก็ 5 ปีไปแล้ว ธนากรถึงจะติดขึ้นมา เคน ธีรเดช เริ่มจากฝนตกชุกไหม หลกว่าจะโตเต็มที่ก็ 5 ปีผ่านไปแล้ว เหมือนกับมันก็ต้องใช้เวลา ถ้าสถานีตัดสินคนนี้ไม่น่าสนใจเพราะผมหมวกกันน็อค แต่ผมเธอก็ยาวไปแล้ว เขาก็ไม่ฉายสุกียากี้ ถามว่าคนทำรู้สึกอย่างไร ก็เสียตายนะคะ ในมุมมองของคนทำ (ยุวดี ไทยหิรัญ, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2552)

ในขณะที่บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ก็ประสบภาวะวิกฤติภาพลักษณ์นักแสดงในละครเรื่องความลับของซูเปอร์สตาร์ จนทำให้ต้องมีการเปลี่ยนนักแสดงนำในเรื่องที่มีภาพลักษณ์ในขณะนั้นไม่เหมาะสมออก (“พิชัชฌาย์พลุค-แป้ง เอ็กแซ็กท์ถอดทั้งคู่,” 2551, น. 1-14) หรือจะเป็นในกรณีภาวะวิกฤติของละครเรื่อง เสง เสง เสง ซึ่งนักแสดงนำในเรื่องมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีพฤติกรรมเมาแล้วอาละวาด จนผู้บริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ต้องสั่งการให้บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด พิจารณากรณีวิกฤติดังกล่าวเนื่องจากจะกระทบต่อภาพลักษณ์และจริยธรรมที่ดีของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นสถานีที่ละครเรื่องดังกล่าวกำลังฉายอยู่ และต่อมาผู้บริหารของบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ได้พิจารณาดำเนินการถอดนักแสดงคนดังกล่าวออกจากละครเรื่อง เสง เสง เสง เพื่อจัดการกับภาวะวิกฤติดังกล่าวให้สิ้นสุดลง (“บอยลอยแพเปียร์พันสังกัด,” 2549, น. 23-28)

1.4 เทคโนโลยี เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการเผยแพร่ละครโทรทัศน์ โดยในการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ต้องคำนึงว่าอุปกรณ์การผลิตมีประสิทธิภาพเพียงใด เพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ นับตั้งแต่กระบวนการผลิตตลอดจนการเผยแพร่ออกอากาศ อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำละครโทรทัศน์ ถ้ามีความทันสมัยก็จะทำให้งานที่ออกมาดูดีตามชม มีผลทำให้ผู้ชมเกิดการรับรู้การนำเสนอในรูปแบบที่แปลกใหม่ ในการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้ชมมีความสะดวกในการรับชม จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตละครโทรทัศน์ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติสำหรับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ ซึ่งหากผู้ผลิตละครไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และไม่สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตละครได้ก็จะส่งผลให้คู่แข่งซึ่งสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตละครสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับละครเรื่องนั้นๆ ของคู่แข่งได้ ซึ่งคุณสยาม สังวริบุตรได้กล่าวในประเด็นนี้ไว้ว่า

วิกฤติที่เกิดจากเทคโนโลยีนี้ก็มีนะครับ มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ทางกันตนาปรับตัวจากฟิล์มหนังแล้วพากษ์ กลายเป็นเสียงที่มีในปัจจุบันอัดเสียงสดพร้อมถ่าย ช่วงนั้นปรับตัวไม่ทันก็เกือบแย่เหมือนกัน (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

2. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ยอยู่นอกเหนือกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ โดยมากจะเป็นปัจจัยที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกที่สามารถส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้นั้น ได้แก่

2.1 เศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการณ์ด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยภายนอกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ที่เศรษฐกิจภายในประเทศอยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำหรือเศรษฐกิจฝืดเคือง โดยผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบไปยังการซื้อโฆษณาของเอเจนซีที่มีอัตราการซื้อโฆษณาน้อยลง หรือเลือกที่จะซื้อโฆษณาในช่วงต่าง ๆ ยากขึ้น และส่งผลให้สถานีโทรทัศน์เจ้าผู้ผลิตละครโทรทัศน์ให้ผลิตละครโทรทัศน์ต่อไปน้อยลง

เศรษฐกิจก็จะกระทบอยู่แล้วละครับ เมื่อไหร่ที่เศรษฐกิจแย่ เงินที่เขาจะมาใช้กับการโฆษณาก็จะน้อยลงไปด้วยอย่างแน่นอน ทีนี้เอเจนซีก็จะเลือกซื้อเวลาจากพระเอกนางเอกก่อน การเมืองก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจทรุด มันก็จะกระทบกันไปเป็นลูกโซ่ทุกส่วน (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

ในภาวะการเศรษฐกิจชะลอตัวเมื่อ พ.ศ. 2548 ได้ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติในการบริหารงานบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด เช่นกัน โดยคุณถกลเกียรติ วีรวรรณ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ได้เปิดเผยว่า ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่ดูแนวโน้มจะยังถดถอยต่อเนื่องยาวถึงปีหน้านั้น ส่งผลกระทบให้เกิดวิกฤติต่ออุตสาหกรรมโฆษณาโดยรวมค่อนข้างมาก รวมถึงกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ทุกๆ ค่ายก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน (“ช่อง 5 จ่อยเอ็กแซ็กท์ขอลดละคร,” 2548, น. 22)

2.2 สังคม ปัจจัยทางด้านสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ด้วยเหตุที่ว่าหน่วยต่าง ๆ ในสังคมต้องการให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปในทิศทางเดียวกันของสังคม อีกทั้งเพื่อต้องการให้สังคมมีภูมิคุ้มกันที่ดีและเป็นสังคมที่ดีปราศจากความรุนแรง สิ่งชั่วร้าย อบายมุข และสภาวะการณ์ที่ไม่ดีในสังคมกลุ่มองค์กรทางสังคมต่าง ๆ จึงรวมตัวกันเพื่อเรียกร้อง คัดค้านหรือเสนอแนะให้องค์กรสื่อสารมวลชนรวมทั้งผู้ผลิตละครโทรทัศน์เสนอหรือไม่เสนอเหตุการณ์ใด ๆ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านสังคมจะมีผลให้เกิดภาวะวิกฤติต่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในลักษณะของการที่ละครของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้รับการแพร่ภาพออกไปแล้วมีความไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ เช่น ชื่อของละคร เนื้อหาของละคร ภาพการนำเสนอของละคร บทพูดของตัวละคร การแต่งกายของนักแสดงในละคร เมื่อละครที่มีบางกลุ่มทางสังคมเห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมในการนำเสนอ ก็จะมีการออกมาต่อต้าน เรียกร้อง ให้สังคมรับทราบ เพื่อรวมกันดำเนินการจัดการกับความไม่เหมาะสมดังกล่าวนั้น โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องดังกล่าว หรือให้มีการงดการแพร่ภาพละครเรื่องที่มีความเหมาะสม หรือให้ย้ายเวลาในการแพร่ภาพละครเรื่องนั้นให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และกระแสการต่อต้านที่เกิดขึ้นจาก

ปัจจัยด้านสังคมนี้หากมีความรุนแรงมาก ก็จะสามารถก่อให้เกิดเป็นภาวะวิกฤติขึ้นกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้

เรื่องที่เราต้องการสะท้อนสังคมบางอย่างมันก็ทำไม่ได้ เพราะพอจะทำก็ถูกสังคมบอกว่าจะกลายเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อต้านกลายเป็นวิกฤติของเราขึ้นมาอีก เช่นจะทำเรื่องเด็กเสเพล บางทีก็ทำไม่ได้ ซึ่งก็ไม่ได้เถียงนะ เพราะมาตรฐานของผู้จัดละครต่างกันไป (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

ปัจจัยด้านสังคมที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครจากการต่อต้านการนำเสนอละครนั้น พบว่าละครเรื่องผู้ดีอีสาน ของผู้ผลิตละครบริษัท ยูม่า99 จำกัด ซึ่งในขณะที่มีการแพร่ภาพอยู่ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ก็ได้รับการต่อต้าน มีการรวมกลุ่มประท้วง และทำเรื่องร้องเรียนไปยังกรมการปกครองของกลุ่มนายอำเภอบางกลุ่มโดยเฉพาะนายอำเภอในแถบจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีความเห็นว่าบทของนายอำเภอในเรื่อง ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และยังทำให้เสื่อมเสียเกียรติภูมิของนายอำเภอ อันเนื่องมาจากบทของนายอำเภอในเรื่องดังกล่าวจบการศึกษาในระดับปริญญาเอกแต่ไม่สามารถแยกแยะระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่ปลอมตัวมาได้ อีกทั้งยังมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกด้วย (“เด็กไปฆ่าตัวตายลาชาตินี้,” 2543, น. 16)

ในส่วนของบริษัท บรอดคาซท์ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ปัจจัยทางด้านสังคมก็ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติเช่นกันกับผลงานละครเรื่องที่เด็ดครูปันธุ์ใหม่ จิตพิสัยเดือด ที่ถูกกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพครูและกระทรวงศึกษาธิการท้วงติงในเรื่องของชื่อเรื่องและเนื้อหาที่นำเสนอจนกลายเป็นข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับในช่วงเวลาที่มีการแพร่ภาพละครเรื่องดังกล่าว

กรณีวิกฤติที่เด็ดครูปันธุ์ใหม่เป็นอะไรที่เขย่าวงการการศึกษามาก เพราะแค่ชื่อครูปันธุ์ใหม่ก็เป็นที่ถูกเถียงกันว่า ครูปันธุ์ใหม่สมควรที่จะใช้ไหมคำว่าครูปันธุ์ใหม่ ปันธุ์มันต้องเป็นสัตว์รีเป่าหนึ่งมันเกี่ยวกับสถาบันครูนะ ต้องยอมรับว่าอะไรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือสถาบันใดต้องยอมรับว่าทุกคนก็จะดูมากบอกว่าไม่ใช่ๆ ซึ่งมันต่างกับสังคมเมืองนอก ซึ่งเขาทำอะไรไปเขาจะไม่ค่อยมาแคร์ตรงนี้นัก แต่เขาก็จะรู้ว่าหนึ่งมันเป็นหนึ่งเป็นละครที่สร้างขึ้นมาก แต่ของบ้านเราก็เป็นความลำบาใจของผู้ผลิต ที่จะสร้างอาชีพไหนไม่ได้เลย ตัวละครก็เลยลอยไปลอยมาไม่มีอาชีพ เพราะไม่ว่าจะทำอาชีพใดๆ ก็จะมีการเถียงไม่ยอมเห็นด้วยแล้วเราไปแตะสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดของประเทศไทย นั่นก็คือครู ซึ่งก็ไม่ใช่สิ่งที่ไม่ดีนะคะ ก็จะมีเรื่องของชื่อเรื่อง เราก็ยอมรับว่าเรื่องของการตั้งชื่อเรื่องมันก็ต้องมีความน่าสนใจ คนถึงจะดู

เพราะตอนนั้นการตั้งชื่อเรื่องก็จะวัยรุ่นจ๋า แล้วสถาบันครูก็ขึ้นมาถกเถียงว่า ครูหลายคนก็ไม่ได้เป็นแบบนี้ละ (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด เป็นอีกหนึ่งผู้ผลิตละครที่ประสบภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านสังคมซึ่งต่อต้านนักแสดงรวมทั้งเนื้อหาของละครโทรทัศน์ของบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ซึ่งกำลังแพร่ภาพหลายเรื่อง เช่น ภาวะวิกฤติของละครเรื่องมายาพิศवास ซึ่งจะแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 และมีการใช้สอยมานานที่ยังมีชีวิตประมาณ 400 ตัว มาสต๊อปเพื่อทำเป็นวิกรมให้ดูสมจริงเวลานักแสดงนำของเรื่องแปลงร่างเป็นปีศาจเมดูซาเวลาโกรธซึ่งทำให้กลุ่มอนุรักษ์สัตว์ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการกระทำดังกล่าวในละคร ซึ่งเห็นว่าเป็นการไม่เหมาะสมในประเด็นที่ว่า การเอาสัตว์มาแสดงนั้นเป็นปัญหาเรื่องการทรมานสัตว์ จนทำให้สมาคมพิทักษ์สัตว์ได้ทำหนังสือเตือนการกระทำดังกล่าวไปยัง บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด (“สมาคมพิทักษ์สัตว์เตือนเอ็กแซ็กท์ทรมาน,” 2550, น. 15)

หรือจะเป็นกรณีภาวะวิกฤติละครเรื่องสงครามนางฟ้าซึ่งถูกกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทยแถลงข่าวประท้วงโจมตีถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้าของบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ซึ่งแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 เนื่องจากเห็นว่าอาชีพพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไป มีภาพลักษณ์ที่โดดเด่น ทำทนายความสามารถ ซึ่งพนักงานทุกคนต่างภูมิใจในหน้าที่และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง แต่เมื่อละครเรื่องสงครามนางฟ้าแพร่ภาพออกไปทำให้วิชาชีพดังกล่าวได้รับการถูกทำลายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ เนื่องด้วยเนื้อหาของตัวละครที่ประกอบวิชาชีพนี้ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมและบิดเบือนจากความเป็นจริง เพราะมีการนำเสนอเนื้อหาเชิงขู่สาว่า แก่งแย่งชิงดีไร้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ พร้อมกับเผยแพร่ภาพที่ขัดต่อจริยธรรมและศีลธรรมอันดีของวิชาชีพ โดยเฉพาะการแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ กระโปรงสั้นเหนือเข่าแล้วยังมีการฝ่าหน้า ซึ่งเป็นการนำเสนอที่ไม่คำนึงถึงความถูกต้องของรูปแบบที่มีความสำคัญ ความไม่เหมาะสมในการนำเสนอดังกล่าวอาจจะทำให้สังคมโดยเฉพาะเยาวชนเข้าใจคลาดเคลื่อน ดูหมิ่น เกลียดชังผู้ประกอบการวิชาชีพนี้ กลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจจึงได้ออกมาเรียกร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิตละครโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 และกระทรวงวัฒนธรรมเข้ามาดำเนินการแก้ไข และร้องขอให้ระงับการเผยแพร่ละครเรื่องดังกล่าวด้วย ซึ่งภาวะวิกฤติดังกล่าวได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์หน้าหนึ่งต่อเนื่องและติดต่อกันประมาณ 1 สัปดาห์ (“สับและสงครามนางฟ้า,” 2551, น. 1-13)

นอกจากนี้บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ยังประสบกับภาวะวิกฤติในการต่อต้านนักแสดงในละครเรื่องความลับของซูเปอร์สตาร์อันเนื่องมาจากนักแสดงนำในเรื่องมีกระแสข่าวรักสามเส้าที่อื้อฉาวอยู่ และเป็นกระแสสังคมที่มีความรุนแรงจนทำให้บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนผู้แสดงนำรายดังกล่าวออกจากการแสดงละครเรื่องความลับของซูเปอร์สตาร์ ซึ่งผู้จัดได้มีการเขียนบทขึ้นมาสำหรับนักแสดงรายนี้โดยเฉพาะ อีกทั้งยังมีการซ้อมการแสดงและมีการลองเครื่องแต่งกายสำหรับละครเรื่องนี้ไว้เรียบร้อยแล้ว (“พิษรักฉาวฟลุค-แบ่ง เอ็กแซ็กท์ถอดทั้งคู่,” 2551, น. 1-14)

ในส่วนของบริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักส์ชั่น จำกัด ก็ประสบภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากการปัจจัยด้านสังคมเช่นกันในภาวะวิกฤติการต่อต้านความไม่เหมาะสมของละครเรื่องเมียหลวงซึ่งแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 โดยนายธีระ สลักเพชร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้ออกมาเปิดเผยว่ามีผู้ปกครองและประชาชนจำนวนมากได้ร้องเรียนมายังกระทรวงวัฒนธรรมว่าละครเรื่องเมียหลวงมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกรงว่าเด็กและเยาวชนที่เฝ้าติดตามดูอาจจะมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้จึงร้องขอให้มีการลดการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศและปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นายสาธิต ปิตุเตชะ กรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ให้มีการเลื่อนเวลาการออกอากาศของละครเรื่องดังกล่าวออกไปหลัง 22.00 น. เพื่อความเหมาะสมอีกด้วย (“วัฒนธรรม เตือนปีบผู้จัดปรับบทละครเมียหลวง,” 2552, น. 6)

2.3 การเมือง จากการศึกษาพบว่า การเมืองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดทิศทางและการนำเสนอของละครโทรทัศน์ อีกทั้งยังส่งผลกระทบทางอ้อมไปยังปัจจัยอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น แล้วส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติต่อผู้จัดละครโทรทัศน์ โดยการเมืองจะเข้ามาเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดวิกฤติของผู้จัดละครในลักษณะของการเข้ามาแทรกแซงการผลิตละครไม่ให้ไปกระทบต่อภาพลักษณ์ทางการเมืองของนักการเมืองบางกลุ่ม บางพวก ทั้งในขั้นตอนของการแทรกแซงให้ลด ปรับเปลี่ยนบทละคร เปลี่ยนตัวนักแสดง หรือให้ระงับออกฉายหากละครเรื่องดังกล่าวไปกระทบฝ่ายการเมือง ซึ่งการเข้ามาเป็นปัจจัยให้เกิดวิกฤตินั้นจะเข้ามาทั้งในลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนและไม่สามารเห็นได้ชัดเจน โดยคุณนพพล โกมารชุนกล่าวไว้ว่า การเมืองก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจทรุด มันก็จะกระทบกันไปเป็นลูกโซ่ทุกส่วน (สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

ในส่วนของคุณสยาม สังขวิบุตรได้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ไว้ว่า เรื่องการเมืองมีผลตลอดครับ ส่วนตัวมองว่าละครเป็นผลผลิตของสังคมส่วนหนึ่ง ถ้าไปต่างประเทศเขาก็จะทำละครได้ทุกแนว อังกฤษเขาจะเอาของสูงมาเล่นได้หนัก ชำราชาการเล่นได้หมด ใครก็เป็นตัวไม่ได้ได้ ชำราชาการเมืองไทยในจอถ้าออกมาไม่ได้ ไม่ได้ พระมีเมียไม่ได้ เพราะฉะนั้นการเมืองจะส่งผ่านเข้ามาในแง่ของเซ็นเซอร์ บางทีก็แอบมาพูดกับคนใหญ่ๆ ของเรา มาถึงเราอีกทีก็ไม่ค่อยจะเข้าใจ ประชาชนเรียกร้องมา ฟ้องร้องก็ได้ การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งที่เห็นและไม่เห็น (สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

นอกจากการเมืองภายในประเทศที่ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์แล้ว การเมืองระหว่างประเทศก็ถือเป็นลักษณะหนึ่งของปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการเกิดภาวะวิกฤติของบริษัท ดาราวิดีโอโปรดักส์ชั่น จำกัดในละครเรื่องลูกไม้ไม่ไกลต้น โดยภาวะวิกฤติดังกล่าวเกิดขึ้นในระหว่างที่การเมืองภายในของกัมพูชามีความเข้มข้น เนื่องจากพรรคการเมืองต่างเริ่มระดมคะแนนเสียงในการเลือกตั้งที่ใกล้จะเข้ามาถึง เพื่อขึ้นมามีอำนาจในการปกครองประเทศกัมพูชา โดยให้การปลุกเร้าความเป็นชาตินิยมขึ้น โดยนายฮุน เซนนายกรัฐมนตรีของประเทศกัมพูชาในขณะนั้น ได้สั่งห้ามแพร่ภาพละครไทยที่ สุวณันท์ คงยิ่ง ร่วมแสดงซึ่งในขณะนั้นสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นของประเทศกัมพูชากำลังแพร่ภาพละครเรื่องลูกไม้ไม่ไกลต้น ของบริษัทดาราวิดีโอ โปรดักส์ชั่น จำกัด ซึ่งมีสุวณันท์ คงยิ่ง ร่วมแสดงอยู่ โดยอ้างว่านักแสดงดังกล่าวได้พูดจากล่าวหาว่ากัมพูชาไปปล้นนครวัดซึ่งถือเป็นโบราณสถานล้ำค่าของชาวกัมพูชาไปจากประเทศไทย โดยมีการกล่าวอ้างต่อไปว่าคำพูดดังกล่าวมาจากละครเรื่องลูกไม้ไม่ไกลต้น ซึ่งกำลังแพร่ภาพอยู่ทางสถานีท้องถิ่นของประเทศกัมพูชาในขณะนั้น เรื่องดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มประชาชนชาวกัมพูชาเป็นอย่างมากแม้กระทั่งนักแสดงรายดังกล่าวได้ออกมาแถลงข้อเท็จจริงในวันที่ 28 มกราคม 2546 และได้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงจากทางการไทยไปยังทางการกัมพูชาแล้วก็ไม่ได้รับการตอบรับการชี้แจงดังกล่าว กลับยังมีการปลุกระดมเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งความรุนแรงทวีมากยิ่งขึ้น ในวันที่ 29 มกราคม 2546 เมื่อชาวกัมพูชาที่ไม่พอใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้บุกเผาทำลายสถานทูตไทยและกลายเป็นความรุนแรงระหว่างประเทศในที่สุด ซึ่งในภาวะวิกฤติดังกล่าวนอกจากละครของผู้ผลิตได้ถูกระงับการแพร่ภาพในประเทศกัมพูชาแล้ว ละครเรื่องแม่คุณเอ๊ยผู้ผลิตละครรายดังกล่าวซึ่งมีสุวณันท์ คงยิ่งเป็นนักแสดงนำในเรื่องก็ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติดังกล่าวด้วยเช่นกัน (“เขมรยั่วกบสังแบนละคร,” 2546, น. 1-16)

2.4 การละเมิดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย การผลิตละครโทรทัศน์นั้นจะถูกลงโทษตามกฎหมาย พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่รัฐบาลได้บัญญัติขึ้น โดยละครโทรทัศน์ก็จะได้รับผลจากปัจจัยนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาค้นคว้าปัจจัยด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเซ็นเซอร์ การจัดเรตติ้งของผู้ชม และ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถกลายเป็นภาวะวิกฤติได้เนื่องจากการขาดความระมัดระวัง หรือความเพิกเฉยในการผลิตละครโทรทัศน์ให้อยู่ในกรอบของกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ จนนำไปสู่การถูกดำเนินการทางกฎหมายหรืออาจจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ซึ่งในประเด็นนี้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นไว้ว่า

ปัจจัยที่คิดว่าการมาแรงเลยก็น่าจะเกี่ยวกับผู้ชมที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แล้วส่งความเห็นเข้าไป แล้วรัฐบาลก็ออกกฎหมาย ซึ่งสมัยก่อนก็มีน้อย แต่สมัยนี้เยอะขึ้น ก็มีกฎหมายในกฎหมายนี้มา ทั้งการจัดเรต การเซ็นเซอร์ ซึ่งเยอะขึ้น ละครเป็นสินค้าที่ถูกนะ เป็นของฟรีสำหรับประชาชน ยิ่งคนเครียดก็ยิ่งดู สิ่งนี้มันก็จะส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติกับเราได้ง่ายขึ้น (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

เซ็นเซอร์ กบว. นี่ก็เป็นวิกฤติใหญ่นะ เราถูกล้อมกรอบโดยตัวนี้ขึ้นมา อย่างที่มีการโวยวายขึ้นมาว่าละครทำให้เด็กเสีย ทำให้เด็กเป็นปัญหาใหญ่ของชาติ มันต้องมีการออก น ฉ นี่ก็เป็นวิกฤติของเรา แล้วเราจะเตะต้องอะไรไม่ได้เลย หน่วยงานราชการต่างๆ ก็ไม่สามารถไปเตะต้องได้ สิ่งเดียวที่เตะต้องได้คือเรื่องผังเมีย ตบตีกัน แล้วทุกฝ่ายก็กระหน่ำด่าว่าผู้ผลิตละครกันใหญ่ว่าทำไมละครไม่มีสาระอะไรเลย ทำแต่ละครตบตีกัน ก็คุณบังคับเรา เราถูกบังคับให้ทำละครแบบนี้อะ เป้าเงินจูงต่อสู้มามากที่สุดที่จะทำละครที่จะกระทบไปถึงสังคม ไปกระทบถึงความรู้สึกของคนดูในชาติให้หันมามองปัญหา เราจะทำเรื่องปัญหาชายแดนภาคใต้ให้ทำใหม่ ก็ไม่ เพราะไม่มีคนซื้อ จะทำนันทนาการเมืองคอร์ปชั่นก็ไม่ให้ทำ จะทำพระไม่ดี ก็ให้ทำใหม่ ก็ไม่ให้ทำอีก แล้วเราจะทำอะไรละ ยาเสพติดก็เสนอภาพฉีดยาไม่ได้ (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นอีกหนึ่งกฎหมายที่ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติขึ้นกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ เนื่องจากการผลิตละครโทรทัศน์หลายครั้งที่ผู้ผลิต

ละครโทรทัศน์จะถูกดำเนินการฟ้องร้องว่าไปละเมิดลิขสิทธิ์บทประพันธ์ของนักประพันธ์ เช่นในกรณีภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัดในละครเรื่องยุทธการปราบเมียน้อย ซึ่งถูกนายอุ้นจิตต์ ธีระปัทมภ์ หรือบุษซา ท้าพระจันทร์ ผู้อ้างตัวเป็นเจ้าของบทประพันธ์เรื่องดังกล่าวได้ยื่นฟ้องนายไพโรจน์ สังวริบุตร บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2548 กรณีละเมิดลิขสิทธิ์โดยนำบทประพันธ์เรื่องดังกล่าวไปสร้างเป็นละครและออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (อุ้นจิตต์ฟ้องไพโรจน์ เอ็กแซ็กท์, 2549, น. 23-29) โดยในประเด็นนี้คุณสุรพล พิรวงศ์พิพัฒน์ รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ได้กล่าวว่า

เรื่องหนึ่งเราซื้อลิขสิทธิ์ละครของคุณไพโรจน์ สังวริบุตร ไปแล้วก็มีคนมาฟ้องร้องในเรื่องลิขสิทธิ์ของยุทธการปราบเมียน้อย เราก็ซื้อลิขสิทธิ์จากคุณไพโรจน์ แล้วก็มาฟ้องร้อง ทำไมไม่ไปฟ้องร้องคุณไพโรจน์ละ คุณเป็นญาติกัน จริงๆ มันเป็นเรื่องการแย่งลิขสิทธิ์กันภายในตระกูล (สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2552)

บริษัท เปาจินจง จำกัดเป็นหนึ่งในผู้ผลิตละครซึ่งประสบภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านกฎหมายลิขสิทธิ์เช่นกันในกรณีของละครเรื่องเก็บแผ่นดิน ซึ่งคุณนพพลได้กล่าวว่า

อย่างเก็บแผ่นดินเราก็พล็อตเอง ตอนนั้นเก็บแผ่นดินก็มีคนฟ้องนะ บอกว่าไปเลียนแบบของเขา เป็นนายอำเภอที่เป็นนักเขียนแล้วเขียนเรื่องขึ้นมา แต่เราก็ได้ยื่นไปแล้วนะ เพราะคุณปริยานุชเป็นคนคิดเองทั้งหมด ระหว่างที่คิดเราอยู่ด้วยกัน เราจะปรึกษาตลอด สิ่งที่เกิดขึ้นเกิดมาจากสมองของเขา (สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552) นอกจากนี้คุณสยาม สังวริบุตร ยังได้กล่าวเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวด้วยว่าบทประพันธ์มีสองอย่างนะ ก็คือ พล็อตเรื่องขึ้นมากับเขาชื่อ ส่วนใหญ่คนที่จะทำก็ไปเช่าอยู่แล้ว เคยมีครั้งหนึ่งตอนทำกระสือก็มีการฟ้องร้องกับทางดาราวีดีโอว่าเขาเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์กระสือ ซึ่งกระสือทุกคนก็มักจะเข้าใจว่าเป็นผี ซึ่งเป็นเรื่องจินตนาการทางผู้ฟ้องบอกว่าเขาเป็นคนทำภาพของกระสือให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

2.5 สถานีโทรทัศน์ เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติต่อผู้จัดละคร โดยจากการศึกษาพบว่า สถานีโทรทัศน์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นผู้กำหนดแนวทางการความต้องการของละครโทรทัศน์และการพิจารณาเลือกละครและอนุมัติให้ผู้ผลิตละครสามารถดำเนินการผลิตละครได้ในฐานะผู้จ้างผลิต และในฐานะเจ้าของช่วงเวลาของผู้ผลิตละครต้องเช่าช่วงเวลานั้นมาจากสถานีโทรทัศน์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบก่อให้เกิดวิกฤติต่อผู้ผลิต

ละครโทรทัศน์ที่รับจ้างผลิตมากกว่าผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่เช่าช่วงเวลาจากสถานีมาผลิตละครโทรทัศน์เอง โดยในประเด็นนี้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นดังนี้

วิกฤติก็จะหมายถึงคุณขายงานได้รีเปลาถ้าคุณขายงานได้หมดคุณมีกำลังพอในการทำรีเปลา สองขายงานได้มากทำแล้วงานมีคุณภาพในสายตาสถานีเขาหรือเปล่า ไม่ใช่เราจะต้องเป็นในสายตาสถานี แล้วในสายตาสถานี เขาจะประเมินคุณค่าของงาน หรือเอาการตลาดเป็นตัวนำ ในคุณค่าของงานไม่สามารถตัดสินได้ว่าของใครดีกว่าของใคร ใครชอบกว่าใครก็จะอยู่ว่างานที่ออกไปนั้น ถูกตลาดรีเปลา ตั้งแต่อายุรับจ้างเขาทำจนถึงวันนี้ 26 กว่าปีแล้วนะคะ ในช่วงแรกขายงานยากมาก เขาจะเชื่อถือหรือเห็นว่าสามารถทำงานในสิ่งที่คุณพูดได้ งานละครมันเหมือนกับงานขายจินตนาการของผู้สร้าง เพราะฉะนั้นอะไรที่จะทำให้คนซื้อของเรา ทราบได้ว่างานของเราจะสวยงาม สองจะมีตัวกำหนดอีกว่าเราจะขายใคร ตลาดน่าสนใจไหม พระนางน่าสนใจไหม ถ้าพระนางใหม่ศักยภาพของบริษัทคุณจะนำพางานให้น่าสนใจได้ไหม วิกฤติของคนทำละครคือ ขายได้หรือเปล่า ส่วนรายละเอียดของการขายก็เป็นรายละเอียดที่แต่ละคนจะต้องไปเผชิญเอง คืออย่างอายุก็จะมีลักษณะการขายแบบหนึ่ง มันขึ้นกับว่าคุณทำมานานสถานีเขาเชื่อถือใจแค่ไหน อาจจะผิดพลาดในตัวบริษัทนั้นบ้างเล็กน้อย แต่โดยรวมแล้วคุณ Hold ในเรื่องของการตลาดได้หรือเปล่า อันนั้นเป็นเรื่องระหว่างสถานีกับทุกบริษัท (ยุวดี ไทยหิรัญ, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์, 2552)

รับจ้างผลิตเนี่ยจะต้องได้รับคำสั่งจากทางช่องว่าให้ทำเรื่องไหน เพราะฉะนั้นการดูว่าเรื่องจะเป็นแนวทางไหนไปในทิศทางไหนก็จะมาจากช่อง ซึ่งทางหนึ่งก็คือผู้จัดเสนอไปก็จริง แต่ว่าช่องจะต้องเห็นด้วย หรือช่องมีแนวทางอยู่แล้วว่าจะเสนอไปตรงตามที่ช่องมีนโยบายอยู่แล้วก็จะอนุมัติให้ทำ ถ้าไม่ตรง ช่องก็จะไม่อนุมัติให้ทำ หรือวิธีที่สองก็จะเป็นช่องส่งเรื่องมาให้ผู้จัดทำ เพราะฉะนั้นก็มีวิกฤติเกิดขึ้นแล้ว ก็คือผู้จัดกับช่องจะต้องจูนความคิดให้ได้ ผู้จัดจะต้องเข้าใจช่องว่าต้องการแบบไหน ต้องการอะไร ต้องการอย่างไร ต้องการทำอะไร ผู้จัดจะมีจินตนาการอย่างไร ช่องเข้าใจตรงนั้นไหม ว่าต้องทำอะไร หรือผู้จัดเข้าใจช่องใหม่ว่าต้องการโทนแบบไหน ซึ่งจะต้องเข้าใจกัน ไม่งั้นละครก็จะออกมาในทิศทางที่ไม่ได้เป็นที่ต้องการของช่อง ซึ่งจะเห็นว่ามีหลายๆ ครั้งที่ละครทำออกมาแล้ว เก็บไว้ ไม่ฉาย ซึ่งไม่สามารถพูดได้ว่าละครเรื่องนั้นไม่ดี ต้องพูดเป็นกลาง หรือว่าช่องไม่ดี แต่ละคนนั้นอาจจะไม่ตรงวัตถุประสงค์ของช่องที่เขาตั้งใจ หรือมองเห็นไว้อย่างนั้น หรือคือช่องกับผู้จัดจะต้องทำความเข้าใจกัน

ให้ดี เพราะฉะนั้นการที่เราจะเห็นว่าทำไมช่องถึงใช้แต่ผู้จัดคั่นๆ ก็หมายความว่า อาจจะต้องสื่อสารกันมาก คือให้ไปทางนี้ก็เห็นเลยว่าต้องทำอย่างนี้ ซึ่งนี่คือวิกฤติเชิงความคิด โดยทั่วไป (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานีโทรทัศน์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะวิกฤติของบริษัท เปาจินจง จำกัด เป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากสภาวะการณ์ทางด้านการเมืองภายใน สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ส่งผลให้ผู้ผลิตละครโทรทัศน์รายดังกล่าวต้องย้ายไปรับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 แทน โดยคุณนพพลได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในภาวะวิกฤติดังกล่าวว่า

วิกฤตินี้ก็เกิดจากเรตติ้งเป็นตัวกำหนด เราทำเรื่องสตรีที่โลกลิ้ม ก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่ามองว่าควรจะหันมามองถึงสิทธิสตรี ความสามารถของผู้หญิง ผู้หญิงที่กำลังถูกกดขี่อย่างรุนแรง ที่กำลังถูกกระทำร้ายโดยสังคม ก็เป็นเรื่องเรียดไป คนก็ไม่สนใจที่จะดู เรตติ้งก็ตกไป สถานีก็จะบอกว่าถ้าคณะใดที่ทำเรตติ้งต่ำกว่าตัวเลขเท่านี้เราให้หยุดทำงาน แล้วยังงั้นละครับ แล้วคณะอื่นก็มีที่ทำเรตติ้งได้น้อย ใช้เรตติ้งกำหนดแต่ไม่ดูอะไรเลย เรากำลังเป็นแพะอยู่หรือเปล่า ก็ให้หยุดไว้ก่อนงานที่เราเสนอไม่ให้เราทำ เราก็ต้องดิ้นรนในเมื่อไม่ให้เราทำเราก็ต้องไปหาช่องที่เขาให้งานเรา ไม่ใช่ว่าละครทุกเรื่องของเราจะตกต่ำขนาดนี้ แต่อีก 2 เรื่องที่ออนแอร์ต่อจากนั้น ไม่ว่าจะ เป็นภาษานาคา วิมารมังกรเราก็มีเรตติ้งที่ดี ภาษานาคาก็สร้างเรตติ้งได้ดี แต่ทำไมไม่ให้งานเรา เราก็ต้องไปหาที่อื่น เหตุผลที่แท้จริงมันก็คือเหตุการณ์ในช่อง อำนาจที่เขากำลังต่อสู้กันในช่อง เขากำลังแย่งชิงกันเองภายในช่อง เป็นการเมืองในช่อง (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

ในขณะเดียวกันบริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักส์ชั่น จำกัดก็ประสบภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากช่วงเวลาหนึ่งสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้จ้างผู้ผลิตหลากหลายรายมากขึ้น จากเดิมที่มีอยู่เพียง 2 ราย โดยคุณสยามได้กล่าวถึงวิกฤติที่เกิดขึ้นนี้ว่า

เราทำช่อง 7 ช่องเดียว ไม่ได้ทำช่องอื่น ช่วงที่แยจริงๆ ก็คือ ช่วงที่เดิมช่อง 7 จะมีกัณธนาภกับดาราวิดีโอ แล้วเขาก็เอาผู้จัดเข้ามามากมาย ช่วงนั้นเป็นช่วงที่เราไม่มีงานเลย ช่วงนั้นงานเราลดไปจนแทบจะไม่มีงานทำ ในแง่เศรษฐกิจจะตอนนั้นเราหนักที่สุด เขาเรียกไปเราไปบอกว่า จะจ้างเพิ่ม ตอนแรกเราก็รู้สึกเหมือนกันว่าอย่างไรละ แล้วพวกเรารู้ละ พอมาตอนนี้ถ้าเราเป็นนายจ้างเราก็คงจะเข้าใจว่าต้องมีตัวเลือกให้หลากหลายหน่อย เราคงไม่มาเชื่อใจเพียงแค่คนสองคน ช่วงนั้นเราก็รอ แต่ไม่มีงาน

คุณพ่อบอกว่าถ้าไม่จ้างเราเราก็ต้องหานายจ้างคนอื่น แต่คุณพ่อเองก็สะสมเงินไว้บ้าง ก็บอกว่าเรามาหยุดงานกันสักปีใหม่ ไม่ได้เลยฮือฟลุคน้องเลยนะ มีเงินเดือนให้ลูกน้องด้วย (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ด้วยเหตุที่สถานีโทรทัศน์เป็นผู้กำหนดการจัดผังรายการรวมทั้งเป็นผู้กำหนดกติกาต่างๆ ในการอนุมัติการผลิตละคร รวมทั้งการให้เข้าช่วงเวลาเพื่อแพร่ภาพละครนั้น จึงเป็นหนึ่งช่องทางในการที่จะก่อให้เกิดวิกฤติได้ง่ายมากขึ้นกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในประเด็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากการที่สถานีจะขอส่วนแบ่งยอดรายได้จากการขายพื้นที่โฆษณาในส่วนของช่วงเวลาที่มีการเข้าเพื่อแพร่ภาพละครอีกด้วย

2.6 เอเจนซี จากการศึกษพบว่าเอเจนซีเป็นผู้สนับสนุนสถานีโทรทัศน์หรือผู้เช่าเวลาเพื่อผลิตละครโทรทัศน์ในด้านรายได้ เพราะละครโทรทัศน์มีรายได้มาจากการโฆษณา ถ้าละครโทรทัศน์เรื่องใดมีโฆษณาซื้อเวลามากแสดงว่าละครโทรทัศน์เรื่องนั้นๆ ได้รับความนิยมเป็นอย่างดี และทำให้ได้รายได้จากโฆษณา ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหาละครโทรทัศน์ต่างๆ จะต้องไม่กระทบหรือนำเสนอเหตุการณ์ในแง่ลบต่อผู้โฆษณา จึงกล่าวได้ว่าการโฆษณามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเสนอละครโทรทัศน์ในระดับหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในเรื่องของรายได้ได้ง่าย โดยปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบไปใน 2 ทิศทางคือ ถ้าเป็นผู้ผลิตละครที่รับจ้างผลิตผลกระทบจะถูกส่งไปยังสถานีโทรทัศน์ก่อนที่จะส่งผลไปกระทบไปเกิดเป็นภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในการจะได้รับอนุมัติจากทางสถานีให้ดำเนินการผลิตละครเรื่องต่อไป เช่น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในขณะที่ถ้าเป็นผู้ผลิตละครที่เช่าช่วงเวลาของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 เช่น บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด จะได้รับผลกระทบจากเอเจนซีโดยตรงอันจะนำไปสู่การเกิดเป็นภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละคร เนื่องจากต้องดำเนินการขายโฆษณาในช่วงเวลาดังกล่าวเอง

ในส่วนของพาณิชย์เจ้าของเงินเขาก็ต้องคิดว่าเขาจะขายอะไรได้มากที่สุด เพื่อที่จะคุ้มกับเงินที่เขาลงทุนไป เพราะเงินลงทุนไปแล้วละเรื่องค่อนข้างจะสูง 15-20 ล้านบาทไปแล้วเขาจะขายโฆษณาได้แค่ไหน เขาจะขายได้ไหมจากนักแสดงคนนี้ จากเนื้อเรื่องประมาณนี้ เขาจะซื้อไหม เพราะฉะนั้นวิกฤติของผู้ผลิตละครก็จะเกิดจากการที่เอเจนซีจะไม่ซื้องานมากกว่า ทุกอย่างขึ้นอยู่กับเอเจนซี หมดเลย เหมือนจะเรียกว่าทั้งชีวิตเขาจะคิดว่าเขาจะเป็นคนกำหนดว่าคนดูต้องการดูอะไร จริงๆ จะเป็นแบบนั้นไหมไม่รู้ เพราะเราไม่มีโอกาสไปถามคนทั้ง 60 ล้านคนได้ว่าเขาอยากดูอะไร เขาต้องการที่

จะเสฟงานประมาณไหน เพราะฉะนั้นชีวิตเราก็ต้องขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของเอเจนซี และเจ้าของเงินทุน เขาจะกำหนดว่าละครแบบนี้คนไม่ดูหรอก น่าจะเป็นละครแนวนี้มากกว่า ทั้งๆ ที่เวลาเราทำละครแหวกตลาดออกไป ก็มักที่จะประสบความสำเร็จทุกที มันเคยมีภาพอย่างละครเรื่องเก็บแผ่นดิน ไม่ใช่ละครตลาด เป็นละครที่ในตอนนั้นไม่น่าจะดังขึ้นมาได้ ทางเอเจนซีและเจ้าของเงินเองเขาก็ค่อนข้างจะหนักใจว่าเมื่อลงทุนไปแล้วเขาจะได้กลับมาขนาดไหน คุ่มใหม่ เอเจนซีจะซื้อใหม่ แม้กระทั่งละครออนแอร์ตอนแรก เรายังถูกฝ่ายการตลาดบอกว่าละครแบบนี้ไม่ขายอะ ทำไงดีถึงจะแก้ได้ เราก็บอกว่าลองดูไปอีกสักหน่อยจะดีไหม เพราะว่าเนื้อเรื่องมันน่าจะโดนใจคนดูนะ น่าจะเข้าถึงคนดูได้นะ มันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

2.7 ผู้ชม ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบให้เกิดภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.7.1 ความนิยมของผู้ชม ซึ่งวัดออกมาในรูปของเรตติ้ง ผู้ชมจะเลือกรับชมละครโทรทัศน์ที่ตัวเองชอบ ที่ตัวเองสนใจ หรือมีนักแสดงที่ได้รับความนิยมอยู่ในขณะนั้น ทางสถานีและผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะต้องผลิตละครของตัวเองได้รับความนิยมจากผู้ชม โดยที่ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ชมเป็นหลัก นอกเหนือจากองค์ประกอบในการผลิตต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะวิกฤติที่จะเกิดขึ้นจากการที่ละครที่ผลิต เมื่อออกอากาศแล้วได้รับเรตติ้งน้อยกว่าที่สถานีหรือเอเจนซีตั้งเป้าไว้ซึ่งจะส่งผลให้ทางสถานีไม่อนุมัติให้ผลิตละครเรื่องต่อไป หรือเอเจนซีไม่ลงโฆษณาในช่วงเวลาละครที่ผลิต โดยกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกันดังนี้

ปัจจัยภายนอกของพีก็คือผู้ชม คาคเดาได้ยากเสมอ บางครั้งสถานีไม่ได้มองแค่เรตติ้งนะคะ บางครั้งกระแสดีมากอย่างอุมรัก กระแสดีแต่เรตติ้งอาจจะไม่ชนะอีกช่องหนึ่ง (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

บางเรื่องก็ดี บางเรื่องก็ไม่ดี ขึ้นอยู่กับว่าเรื่องไหน Success เรื่องไหนไม่ Success ถามว่า Success ใหม่ ขึ้นอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับว่า เรื่องนั้นได้รับความนิยมแค่ไหน ละครเวลาที่จะมองเรื่องกล่อง ก็จะต้องมองที่ละครเรื่องนั้นได้รับกระแสชื่นชม ได้รับรางวัลคุณภาพดี นักวิจารณ์ชม นั่นคือได้กล่อง ซึ่งจะได้เงินหรือไม่ นั่น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าได้เงินแสดงว่าละครเรื่องนั้น เรตติ้ง ดี กระแสดีมันได้ 2 อย่างนะ กระแสดีได้เงินด้วย คือ เรตติ้ง อาจจะไม่ได้ แต่กระแสดีคนก็ชอบคนก็ซื้อ แต่โดยส่วนใหญ่ไม่ใช่

ต้อง เรตติ้ง ดี มันเป็นตัววัดที่เป็นสากล เป็นบรรทัดฐานของโลก ละครดีดี แต่ไม่มีคนดูอะ ตัววัด Research มันออกมาคนดูนิดเดียว แล้วคนก็จะมาโฆษณากับเราทำไม เขาก็ดูเฉยๆ ละครบางเรื่องอาจจะบอกว่าไม่ไม่ดี แต่ เรตติ้ง ดีมาก แต่โดยส่วนใหญ่ก็จะไม่ผิดเพี้ยนกันเท่าไร ละครดีตัว เรตติ้ง ก็จะไม่เยอะ คนก็จะดู เขาเรียกว่า System ของการทำ Research มันไม่ได้ Bias มาก มันมี Significant มากพอที่จะวัดได้จริงๆ ถ้าคนยอมรับความจริง ก็จะมีมันใช้ได้ประมาณหนึ่งเลยทีเดียวนะ คือมันจะเห็น trend เลยทีเดียวนะถึงแม้ว่ามันจะไม่สมบูรณ์ 100 % เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราฟันฝ่ามาก็คือ ทำละครของเราให้ เรตติ้ง ดี เราทำละครของเรามาถือเป็น key factor (สุพล พิรพงศ์ พิพัฒน์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2552)

เรตติ้งมีผลให้เกิดภาวะวิกฤติได้นะคะ อันนี้ก็เป็นความรู้สึกที่แยอย่างหนึ่ง บางทีมงานเขาก็ดี พอเรตติ้งไม่ดี ก็จะมีรุ่นน้องหลายคนที่ไม่ได้ทำไปเลยก็น่าเสียดาย (ยุติ ไทยนิรัญ, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2552)

วิกฤติที่เกิดจากเรตติ้ง โดยเป็นวิกฤติในตัวมันเองที่ไม่รู้ว่ามันจะวัดอะไรได้จริงแค่ไหน หรือมีการซื้อขายหรือไม่ มันไม่บริสุทธิ์ 100% เพราะเรตติ้งมีการซื้อต้องซื้อเรตติ้งทั้งนั้น เรตติ้งไม่ได้ว่าจุดสูงสุดของละคร ก็คือเรตติ้ง ซึ่งจริงไม่จริงก็ไม่รู้ ว่ามีการซื้อขายเรตติ้ง จริงรึเปล่าก็ไม่รู้ ซึ่งตอนนี้ถ้าพิสูจน์ก็ไม่รู้ เพราะตอนนี้เรตติ้ง เอ็กแซ็กท์กับช่อง 7 ช่อง 3 ขึ้นมาแล้วในบางเรื่อง ช่อง 7 ช่อง 3 ตกกระป๋องไปเลย (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

เรื่องเรตติ้งก่อให้เกิดวิกฤติมีอยู่แล้วคะ เพราะว่าอย่างไร เอเจนซีก็จะเชื่อ เรตติ้งเรตติ้ง เป็นตัวกำหนดงานพอสมควรซึ่งมันเกิดเป็นวิกฤติมาตลอดนะ ระหว่างเรตติ้งกับความนิยมของผู้ชม กับกระแส กับทางสถานี กับทางสปอนเซอร์ ที่ค่อนข้างจะเดินสวนกัน เมกเกอร์ก็รู้ปะบางนะ แต่ค่อนข้างน้อย ด้วยชื่อเสียงที่ผ่านมารันที้ เอเจนซี ก็ค่อนข้างที่จะเชื่อถือ แต่บางเรื่องที่เราทำออกไป เรตติ้ง อาจจะไม่ได้แต่อาจได้กระแส แต่เราก็ไม่เคยประสบความสำเร็จกับการขายไม่ออกนะ ก็ยังสามารถเสนอผลงานได้แต่ก็มีบ้างอยู่ในช่วงเรื่องกึ่งแก้วกาฝากซึ่งไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะเราใช้ตัวแสดงใหม่ๆ ตามนโยบายของช่อง แต่อาจจะเป็นปัจจัยอื่นๆ ที่บวกเข้ามาก็คือละครที่เราต้องชนด้วย พอเราเป็นละคร Comedy ใสๆ เราไปชนกับ drama รักรุนแรงเราก็สู้ไม่ได้ เราก็ต้องยอมรับ (มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

ภาวะวิกฤติการย้ายสถานที่ในการรับจ้างผลิตละครที่เกิดขึ้นกับบริษัท เปาจินจง จำกัด ส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤติดังกล่าวก็คือ ปัจจัยทางด้านความความนิยมของผู้ชม โดยบริษัท เปาจินจง จำกัดเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2541 โดยดำเนินการรับผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพียงสถานีเดียวและดำเนินการผลิตละครเรื่อยมากว่า 30 เรื่อง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2550 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้เชิญคุณนพพล โกมารชุน และคุณปริยานุช ปานประดับ ในฐานะผู้บริหารบริษัทเข้าพบเพื่อแจ้งระงับการอนุมัติงานอันเนื่องมาจากกติกาใหม่ของทางสถานีโทรทัศน์เกี่ยวกับการเรตติ้งละครมาเป็นตัวกำหนดในการพิจารณาการอนุมัติงานให้ผู้ผลิตละครผลิตละครต่อไปได้ โดยวิกฤติในครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากละครเรื่องสตรีที่โลกลืมของบริษัท เปาจินจง จำกัด ไม่ประสบความสำเร็จได้รับเรตติ้งประมาณ 5 ซึ่งกติกาใหม่ของทางสถานีได้ระบุว่า ละครเรื่องใดที่ต่ำกว่า 8 บริษัทนั้นจะต้องหยุดผลิตละครทันทีเพื่อรอดูสถานการณ์ไม่ว่าบริษัทใดก็ตาม ส่งผลกระทบกลายเป็นวิกฤติของบริษัท เปาจินจง จำกัดเนื่องจากไม่มีงานละครให้ผลิตจนในที่สุดต้องตัดสินใจเปลี่ยนมารับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 แทน (“10 ปีเปาจินจง เสร้า,” 2551, น. 17)

2.7.2 การต่อต้านจากผู้ชม เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติขึ้นเนื่องจากเมื่อผู้ชมมีความรู้สึกในการต่อต้านละครเรื่องใดขึ้นมาแล้ว สามารถส่งผลให้เกิดการต่อต้านของสังคมในวงกว้างขึ้นได้ จากการศึกษาพบว่าบริษัท ซูแอนด์ซู จำกัดผู้รับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ให้แก่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ประสบภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากปัจจัยด้านการต่อต้านจากผู้ชมของละครเรื่องบ้านทรายทอง ถึงความไม่เหมาะสมของนักแสดงซึ่งรับบทเป็นตัวละครในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งการทำทางของตัวละครในเรื่องที่มีความก้าวร้าวมากกว่า ละครบ้านทรายทองในครั้งนี้ได้ส่งผลให้การวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ชมทวีความรุนแรงมากขึ้นกลายเป็นประเด็นในวงกว้างที่ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์และผู้ผลิตละครถูกดำเนินคดีผ่านหนังสือพิมพ์หลายฉบับในช่วงเวลานั้น (“ผู้สร้างบ้านทรายทองเวอร์ชันถูกสับ,” 2543, น. 14)

บ้านทรายทองที่เป็นวิกฤติรุนแรงตอนนั้น เพราะว่าอาจจะไม่ถูกใจคนรุ่นเก่า แต่ที่ลอกออกมาตามบทประพันธ์ ตามคาแรคเตอร์ตรงนั้น คือตัวละครที่มาเล่นเป็นพจมานถอดออกมาจากหนังสือทุกอย่างในบทเขาว้าง ในหนังสือเราก็คว่าด้วย ในหนังสือในบทประพันธ์ก็เถียงด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างลอกออกมาจากบทประพันธ์ แต่การแสดงของตัวละครสมจริงเกินไป ทำให้ดูก้าวร้าวและรุนแรงมันก็เลยถูกวิจารณ์ เพราะเล่นจริง (วรายุทธ มลิณทจินดา, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2552)

ละครเรื่องเจ้ากรรมนายเวร ของบริษัท บางกอกการละครคอนกรีตประสบ กับภาวะวิกฤติการถูกต่อต้านจากผู้ชมเช่นกัน โดยภาวะวิกฤติดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อเด็กชายวีระจักร์ หวังลายกลาง อายุ 14 ปี ซึ่งมีความพิการเป็นใบ้หูหนวก ได้ผู้คอยตายจนเสียชีวิตหลังชมละครเรื่อง เจ้ากรรมนายเวรที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 แล้วเกิดอาการชาบซึ่งกับเนื้อเรื่อง และการแสดงโดยเด็กชายวีระจักร์ได้หลงเชื่อคล้อยตามบทประพันธ์นี้อย่างมกยว่าในชาตินี้ที่ตน เกิดมาเป็นใบ้หูหนวกไม่เหมือนกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันนั้น เป็นเพราะเกิดมาชดใช้กรรมตั้งแต่ชาติ ปาก่อน จึงคิดสั้นแอบไปผูกคอตายเพื่อจะได้ไปเกิดใหม่ในที่ที่ดีกว่านี้ ผู้ปกครองของเด็กจึงได้ ออกมาเรียกร้องผ่านสื่อมวลชนให้ระมัดระวังการรับชมละครเรื่องดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ ซ้ำรอย ซึ่งเมื่อข่าวนี้ได้รับการเผยแพร่ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับติดต่อกันเป็น ระยะเวลาประมาณ 4 วัน ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์เป็นวงกว้างทั้งในส่วนของผู้ชมประชาชน โดยทั่วไป และในส่วนของหน่วยงานองค์กรต่างๆ ก็ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นที่รุนแรง อีกทั้งยัง กลายเป็นประเด็นที่น่าไปถกเถียงกันในแวดวงวิชาการทำให้ตื่นตัวในการเฝ้าระวังการรับชมละคร โทรทัศน์เป็นอย่างมาก (“เด็กใบ้ฆ่าตัวตายลาชาตินี้,” 2543, น. 16)

2.8 สื่อมวลชน สื่อมวลชนในฐานะของผู้ที่เสนอข้อมูลข่าวสารให้แก่สังคมได้รับ ทราบ จากการศึกษาพบว่า เป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครของผู้ผลิตละคร โทรทัศน์ทั้งในลักษณะของจุดเริ่มต้นของการให้ข้อมูลข่าวที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ เกี่ยวกับ นักแสดง เกี่ยวกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ การร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนของบุคคลที่ไม่ประสงค์ดีเพียง บุคคลเดียวหรือบางกลุ่ม ซึ่งในบางครั้งข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมีความคลาดเคลื่อนหรือเป็นการ สื่อสารเพียงฝ่ายเดียว ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อละครโทรทัศน์และกลายเป็นภาวะวิกฤติที่เกิด ขึ้นกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ โดยในประเด็นนี้บริษัท บรอดคาซท์ไทย เทเลวิชั่น จำกัดได้ประสบ ภาวะวิกฤติของละครเรื่องที่เด็ดครุพันธุ์ใหม่จิตพิสัยเดือด ส่วนหนึ่งก็มาจากการเขียนข้อร้องเรียนไปยัง สื่อสารมวลชนแล้วเกิดเป็นประเด็นข่าวที่ส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติขึ้น โดยคุณอรุณธิดาได้กล่าวถึง เรื่องนี้ว่า

ข่าวตอนนั้นวิพากษ์วิจารณ์เยอะมาก เราก็บอกว่าถ้าเป็นอย่างนี้แล้วหลายคนเข้าใจ ผิด หนังสือพิมพ์ฉบับที่เขาเข้าใจผิดคือว่ามีอาจารย์คนหนึ่งนะคะเขียนจดหมายแล้ว เรียกลูกศิษย์ที่เป็นนักหนังสือพิมพ์แล้วบอกว่าให้เอาไปลงทุกฉบับ แล้วเขียน จดหมายด่าส่งไปหลายที่ ในประเด็นนั้นนี้ส่งไปทุกที่ บางเล่มไม่ลงเลยเล่มที่ลงก็รู้สึก จะเป็นคมชัดลึกนะคะ (อรุณธิดา ภานุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

แม้กระทั่งละครเรื่องบริษัทบำบัดแค้นก็ถูกสื่อมวลชนเปิดช่องทางให้ถูกโจมตีได้เช่นกัน โดยคุณอรุณธิดาให้ข้อมูลว่า ถ้าสุดบริษัทบำบัดแค้น ในเรื่องของพล็อตที่มีความแตกต่างในเรื่องของวิธีการเขียนบท คนที่ดูต่อเนื่องจะไม่มีใครพูดเลยว่าดูไม่รู้เรื่อง ดูไม่เข้าใจ เพราะว่าละครจะคล้ายปมของมันทีละช่วง ณ วันนี้อย่างที่ไทยรัฐ แจ่วริมจอเอาไปลง ก็ไม่รู้ว่าเขาได้ดูต่อเนื่องรีเปลา ถ้าเขาดูต่อเนื่อง เขาจะเข้าใจว่านางเอกไม่ได้เป็นโรคจิตเลย นางเอกเป็นคนเดียวที่ไม่ได้เป็นโรคจิต เพราะนางเอกเป็นคนเดียวที่โดนวางยา อาการที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการโดนวางยา ด้วยความที่ละครมันยาว ไม่ได้ดูต่อเนื่องบวกกับความเข้าใจผิดเพราะไม่ได้ดูต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นถามว่าเรารู้สึกอย่างไรไหม ก็เสียดายที่ Comment อะไรออกมาโดยที่ไม่ได้ดูมันอย่างจริงจัง เพราะถ้าอ่านแล้วจะรู้ว่าดูจริงหรือเปล่า

ในส่วนของการะวิกฤติที่บ้านทรายทองของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ถูกโจมตีและวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงนั้นปัจจัยหนึ่งก็มาจากข้อเขียนที่ปรากฏขึ้นของสื่อสารมวลชนในสาขาหนังสือพิมพ์บางฉบับจนทำให้คุณวรายุทธ มลิณฑจินดาผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวออกมาประกาศว่าจะยุติการผลิตละครโทรทัศน์โดยจะผลิตเรื่องดอกแก้วกระบุงหนึ่งเป็นเรื่องสุดท้าย อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านสื่อมวลชนที่ถูกหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งเขียนโจมตีละครเรื่องบ้านทรายทองหลายครั้งและรุนแรงเกินกว่าที่จะรับได้โดยใช้ข้อความว่า ‘เอาอวัยวะส่วนไหนมาทำ’ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวร่วมกับปัจจัยทางด้านกระแสสังคมได้ก่อให้เกิดการะวิกฤตต่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ขึ้นได้เช่นกัน (“เหตุเกิดที่บ้านทรายทอง,” 2543, น. 18)

นอกจากนี้การะวิกฤติของภาพลักษณ์ของผู้ผลิตละครที่เสื่อมเสียของคุณวรายุทธ มลิณฑจินดา ในกรณีถูกกล่าวหาว่าเป็นบุคคลที่ทำให้ครอบครัวของผู้อื่นต้องแตกแยกกันจนส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในตัวผู้ผลิตละครโทรทัศน์นั้น สื่อมวลชนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้อจนเกิดเป็นการะวิกฤติขั้นรุนแรง มีการนำเสนอข่าวการะวิกฤตินี้ผ่านทางหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ โดยการะวิกฤติดังกล่าวเกิดจากการที่หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้นำเสนอข่าวของคุณสินชัย และคุณฉัตรชัย เปล่งพานิช ว่าเตียงหัก และแยกกันอยู่และระบุว่าฝ่ายชายได้ขนเสื้อผ้าวอกจากบ้าน ย้ายไปพักอาศัยอยู่กับคุณวรายุทธ มลิณฑจินดา ซึ่งข่าวดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจให้แก่ผู้ผลิตละครรายนี้เป็นอย่างมากจึงเดินทางไปสำนักพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงแต่ไม่ได้รับการตอบรับที่ดีจึงเกิดเป็นเรื่องราวใหญ่โตขึ้นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับอย่างต่อเนื่องหลายวัน โดยคุณวรายุทธกล่าวในประเด็นนี้ว่า ข่าวดังกล่าวได้สร้างความเสื่อมเสียจนกลายเป็นวิกฤติภาพลักษณ์ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ เนื่องจากจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือจากพ่อแม่ของนักแสดงในสังกัดที่ได้นำลูกของเขาามาฝากฝังไว้ (“ไก่อวรายุทธกัดข่าว

นกออยู่ด้วย,” 2550, น. 1-15) จนในที่สุดวิกฤติดังกล่าวก็บานปลายจนถึงขั้นที่ผู้ผลิตละครรายดังกล่าวได้ยื่นฟ้องร้องในชั้นศาลเพื่อเรียกค่าเสียหายต่อคู่กรณีจำนวน 30 ล้านบาท (“ไก่ฟ้อง30ล้าน นสพ.บันเทิงไม่ขอโทษ,” 2550, น. 13)

ส่วนที่ 2

แนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติในการผลิตละคร ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์นั้น สามารถพิจารณาได้โดยแบ่งตามประเภทของภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น 5 ประเภท ดังนี้

1. วิกฤติในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ วิกฤติประเภทนี้เป็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน เช่น คนเขียนบท นักแสดง ผู้กำกับ ขบประมาณการดำเนินงาน บุคลากร บทประพันธ์ เป็นต้น โดยปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติในการผลิตละครโทรทัศน์ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ไปได้อย่างราบรื่น โดยภาวะวิกฤติในลักษณะดังกล่าวจากการศึกษาพบว่า ได้แก่

ภาวะวิกฤติบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดขึ้นกับบริษัท เปาจินจง จำกัด บริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักส์ชั่น จำกัด และบริษัท บางกอกการละคร จำกัด นอกจากนี้ บริษัท เมกเกอร์กรุ๊ป จำกัดก็ประสบภาวะวิกฤติด้านบุคลากรเช่นกัน โดยเฉพาะเจาะจงที่บุคลากรผู้เขียนบทซึ่งคุณมยุรฉัตรได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ผู้เขียนบทที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดขาดแคลนเป็นภาวะวิกฤติกับผู้ผลิตละครมากที่สุดในประเภทของภาวะวิกฤติด้านบุคลากร โดยมีผู้กำกับขาดแคลนเป็นภาวะวิกฤติที่รองลงมา (สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552) โดยภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากบุคลากรนี้จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตไม่ได้ใช้แนวทางการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าวที่ชัดเจน มีเพียงการดำเนินการแก้ไขภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงด้วยแนวทางอื่น เช่น ในกรณีขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพด้านการเขียนบท ก็จะมีการดำเนินการโครงการพัฒนาผู้เขียนบทขึ้นเท่านั้นแต่ก็ไม่ได้มีการใช้การสื่อสารเข้ามาจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าวอย่างชัดเจน

ภาวะวิกฤติการฟ้องร้องเรื่องบทประพันธ์ถือว่าเป็นภาวะวิกฤติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์เช่นกัน เช่น ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับการฟ้องร้องบริษัท เอ็ก

แซ็กก์ จำกัดในประเด็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของคุณบุษชา ท่าพระจันทร์ของละครเรื่องยุทธการปราบเมี้ยน้อย หรือภาวะวิกฤติถูกฟ้องว่าละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนของพล็อตเรื่องที่ไม่มีความคล้ายคลึงกับบทประพันธ์ที่มีอยู่เดิมแล้วของละครเรื่องเก็บแผ่นดิน หรือจะเป็นการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดลิขสิทธิ์ละครเรื่องกระสือของบริษัท ดาราวิดีโอ โปรดักส์ชั่น จำกัด โดยมีบุคคลอ้างว่าเป็นผู้ที่ทำให้กระสือมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมได้เป็นคนแรก

แนวทางในการใช้การสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าวนี้นี้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตละครส่วนใหญ่จะใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์เมื่อนักข่าวมาขอสัมภาษณ์ในประเด็นภาวะวิกฤติดังกล่าวมากกว่าเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนแก่สาธารณชน หากวิกฤติดังกล่าวถูกเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบในวงกว้างแล้ว ผู้ผลิตละครก็จะเลือกแนวทางในการให้ฝ่ายกฎหมายหรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทผู้ผลิตละครโทรทัศน์เป็นผู้เปิดแถลงข่าวชี้แจง โดยข้อความที่เลือกใช้นั้นส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลตรงกันว่าควรจะใช้ข้อความที่เป็นจริงให้สาธารณชนรับทราบ เพื่อไม่ให้เป็นการพังความข้างเดียว ส่วนจะมีประเด็นอะไรที่ยกมาใช้เป็นเหตุผลเพิ่มเติมนั้นก็แล้วแต่กรณีไป เช่นในภาวะวิกฤติเรื่องยุทธการปราบเมี้ยน้อย บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ก็ได้ยกประเด็นการขัดผลประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์กันในตระกูลเดียวกัน เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังระบุอีกว่าการใช้การสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องจะกระทำในช่วงระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น เนื่องจากเมื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว ศาลมักจะสั่งการให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายงดการให้สัมภาษณ์ใดๆ เนื่องจากจะมีผลต่อรูปคดีได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวทางในการสื่อสารในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

บริษัทนี้เป็นบริษัทที่มีระบบมากๆ เป็นอินเตอร์นะ เป็นแบบฝรั่ง ทำงานแบบฝรั่ง มีระบบทำงานค่อนข้างดี ทำงานแบบ System มีขั้นตอนวิธีการทำงาน โครงสร้างการทำงานแบบฝรั่งเราไม่ได้มั่ว เราจะเช็คก่อนทำทั้งหมด พอเกิดวิกฤติ มีเรื่องการฟ้องร้องเกิดขึ้น ขั้นตอนแรกเราจะตรวจสอบก่อนว่าวิกฤตินี้เกิดจากประเด็นไหน แล้วเราผิดหรือไม่ขั้นตอนการดำเนินงานเราผิดหรือไม่ ตรงนี้จะพบว่าเป็นวิกฤติได้จากการเกิดเป็นข่าวขึ้นมา เราจะเห็นข่าวออกมาเลย หรือไม่ก็มีคนโทรมาแจ้งเลยว่าคุณมีปัญหาแล้วนะ ผู้บริหารก็จะรับทราบวิกฤติ แต่ว่าเราซื้อลิขสิทธิ์แล้วนะ แล้วก็มีคนมาฟ้องว่าเป็นลิขสิทธิ์ของฉัน แล้วทำไมไม่ไปฟ้องคนที่มาว่าลิขสิทธิ์ละ เราก็อธิบายข้อเท็จจริงให้ประชาชนรับรู้ ส่วนเรื่องฟ้องร้องก็อยู่ในกระบวนการของศาล อันนี้เรื่องหนึ่งเราซื้อลิขสิทธิ์ละครของคุณไพโรจน์ สังวริบุตร ไปแล้วก็มีคนมาฟ้องร้องในเรื่อง

ลิขสิทธิ์ของยุทธการปราบเมี้ยน้อย เราก็ซื้อลิขสิทธิ์จากคุณไพโรจน์ แล้วก็มาฟ้องร้องทำไมไม่ไปฟ้องร้องคุณไพโรจน์ละ คุณเป็นญาติกันจริงๆ มันเป็นเรื่องการแย่งลิขสิทธิ์กันภายในตระกูล ตอนนั้นเราก็แถลงข่าวว่าเราซื้อมาถูกต้อง ถ้าคุณไพโรจน์ไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์จริง ทำไมไม่ฟ้องคุณไพโรจน์ ทำไมต้องฟ้องเรา คุณไพโรจน์เป็นคนรับเงินแล้ว ซึ่งจริงๆ แล้วก็ไม่ได้มีอะไรพิสูจน์ว่าเป็นลิขสิทธิ์ของใครนะ แต่เรารู้ว่ามาจากไหน ตระกูลสังวริบุตรนั่นแหละ เราอธิบายให้ประชาชนรับรู้ว่าเราทำถูกต้องตามขั้นตอนแล้วและในเมื่อฟ้องเรา เราก็จะต้องขึ้นโรงขึ้นศาลไปตามกฎหมาย แต่เราก็อธิบายให้คนรับรู้ว่าเราทำงานแบบนี้ ด้วยขั้นตอนแบบนี้ โดยใช้ Message ที่เป็นจริง โดย Message ตรงนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ Process ที่ถูกต้องที่เราทำ แต่คนไม่ค่อยชอบหรอกนะ ก็จะมองว่า บริษัทใหญ่ รังแกคนจน เอาเงินไปให้ไพโรจน์เพราะไพโรจน์เคยเล่นละครกับเอ็กแซ็กท์ ก็อวยกัน (สุรพล พืชรพงศ์พิพัฒน์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2552)

ช่วงที่เกิดวิกฤติถูกฟ้องร้องเรื่องกระสือ เราก็ให้สัมภาษณ์ไปในช่วงแรก แต่พอขึ้นศาลก็ไม่ได้ให้สัมภาษณ์แล้ว ตอนหลังก็ตกลงกันได้ (สยาม สังวริบุตร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2552)

หลังจากที่เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ฟ้องเราว่าไปละเมิดบทที่เขาเขียนไว้ก่อน เราก็ให้ฝ่ายกฎหมายเป็นคนดูแลไป เราก็คงจะไม่ไปร้องแร้แห่กระเจิงด้วยตัวเอง สุดท้ายเขาก็ยอมรับว่าเราไม่ได้ไปลอกเลียนเขา ซึ่งตอนนั้นก็จะมีนักข่าวมาสัมภาษณ์เยอะ ก็ให้สัมภาษณ์ไปตามความจริงว่าเราทำงานกันอยู่สองคนนะ คุณนุชเป็นคนคิดทั้งหมดไม่ได้ไปลอกใครมา (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

นอกจากนี้ภาวะวิกฤติซึ่งเกิดขึ้นกับบริษัท บางกอกการละครคน จำกัด ซึ่งผลิตละครเรื่องสี่บ่าวห้าว ผู้ผลิตต้องดำเนินการนำมาตัดต่อใหม่หลายครั้งเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและถูกทางสถานีเก็บไว้เป็นปีกว่าจะได้ออกฉายนั้น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติดังกล่าวเกิดจากการให้ผู้กำกับละครหน้าใหม่ควบคุมกระบวนการผลิตละครเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่จนทำให้แนวทางของเรื่องไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ทางสถานีต้องการจนเกิดเป็นภาวะวิกฤติขึ้น ซึ่งในภาวะวิกฤติดังกล่าวผู้ผลิตละครได้ดำเนินการเข้าไปสื่อสารทำการพูดคุยกับผู้บริหารของสถานีเพื่อปรับความเข้าใจในแนวทางให้ตรงกันแล้วนำละครเรื่องดังกล่าวกลับมาดำเนินการแก้ไขตามที่ได้เจรจาไว้

ส่วนในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากการขัดแย้งกันของนักแสดงที่ร่วมแสดงในละครเรื่องเดียวกัน เช่น กรณีคุณมอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ กับน้องแพททริก ด.ช.ชานนท์

มกรรมณี ในละครเรื่อง แสงดาวแห่งหัวใจ ที่เกิดเป็นภาวะวิกฤติอันเนื่องมาจากการที่คุณมอส ผู้กำกับละครเรื่องดังกล่าว และทีมงานได้กระทำการหยอกล้อกับน้องแพทริกโดยการจับแก้ผ้า สร้างความอับอายให้แก่น้องแพทริก จนทางครอบครัวน้องแพทริกต้องนำเรื่องดังกล่าวไปร้องเรียนต่อหนังสือพิมพ์และเข้าแจ้งความต่อสถานีตำรวจเพื่อบันทึกไว้เป็นหลักฐาน จนในที่สุดภาวะวิกฤติดังกล่าวได้ส่งผลให้น้องแพทริกต้องถอดตัวจากการแสดงละครเรื่องดังกล่าวและผู้ผลิตละครต้องหานักแสดงคนอื่นมาแสดงแทน (“มอสทะเล้งจับดาราดอกแก้ผ้า,” 2550, น. 1-15) หรือจะเป็นในกรณีภาวะวิกฤติของบริษัท ดีต้า วีดีโอโปรดักส์ชั่น จำกัด ซึ่งนักแสดงนำในเรื่องปมรักรอยอดีตมีความขัดแย้งกันทั้งคุณปู มัณฑนา หิมะทองคำ คุณปู ไปรยา สวนดอกไป และคุณขวัญ อุษามณี ไวยาณนท์ ซึ่งเกิดความขัดแย้งขึ้นจากการทำงานที่ไม่ลงรอยกันจนกลายเป็นภาวะวิกฤติที่บ้านไปถึงขั้นการแจ้งความต่อสถานีตำรวจเช่นกัน (“ศึกดาราดัง ขวัญกับปูบานปลาย,” 2551, น. 1-12)

ซึ่งในภาวะวิกฤติดังกล่าวแนวทางที่ผู้ผลิตละครเลือกนำมาใช้เพื่อการจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าวคือ การให้ทางสถานีเรียกคู่กรณีเข้าไปสอบถามถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติดังกล่าว และพูดคุยปรับความเข้าใจกันเพื่อให้สามารถดำเนินงานถ่ายทำละครไปได้อย่างปกติที่สุด ในส่วนของการชี้แจงภาวะวิกฤติดังกล่าวให้สาธารณชนทราบก็เลือกการเปิดแถลงข่าวให้สัมภาษณ์ในกรณีของคุณมอส เพื่อสื่อสารข้อความขอโทษไปยังน้องแพทริกและเพื่อให้สาธารณชนรับทราบข้อเท็จจริง ในส่วนของการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติในส่วนของสาธารณชน ในกรณีละครเรื่องปมรักรอยอดีตเลือกที่ให้ผู้ผลิตละครเป็นผู้ชี้แจงเรื่องราวผ่านการให้สัมภาษณ์นักข่าวเท่านั้นไม่มีการเปิดแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ โดยเลือกใช้ข้อความที่คลุมเครือไม่ชัดเจนมากนักถึงสาเหตุของภาวะวิกฤติหรือการแสดงความรักผิดชอบของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการให้สัมภาษณ์ โดยมีการเก็บข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไว้และเปิดเผยออกมาเพียงบางส่วน นอกจากนี้ยังได้มีคำสั่งจากทางสถานีให้คู่กรณีงดการให้สัมภาษณ์ในประเด็นภาวะวิกฤติดังกล่าวด้วยเพื่อไม่ให้เป็นการสร้างประเด็นที่จะก่อให้เกิดภาวะวิกฤติต่อเนื่องไปอีก

โดยสรุปแล้วจากผลการศึกษาพบว่าภาวะวิกฤติในกระบวนการผลิตละครที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องเผชิญนั้นจะเกิดจากปัจจัยภายในเป็นส่วนใหญ่ โดยจากผลการศึกษาพบว่าแนวทางที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ใช้ในการจัดการกับภาวะวิกฤติลักษณะนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

ภาวะวิกฤติ	แนวทางการสื่อสาร
ภาวะวิกฤติบุคลากร	ไม่ได้ใช้แนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติชัดเจน
ภาวะวิกฤติการฟ้องร้องเรื่องบทประพันธ์	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว
ภาวะวิกฤติละครเรื่องสืบลับรหัสรัก	ใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลโดยตรงกับสถานีโทรทัศน์
ภาวะวิกฤติละครเรื่องแสงดาวแห่งหัวใจ	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว
ภาวะวิกฤติละครเรื่องปมรักรอยอดีต	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์

2. วิกฤติการบริหารงาน วิกฤติดังกล่าวเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารงานองค์กรหรือบริษัทที่เป็นผู้ผลิตละครโทรทัศน์ โดยส่วนใหญ่วิกฤติดังกล่าวจะเกิดจากการขาดประสบการณ์หรือความเป็นมืออาชีพของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรตติ้งเอเจนซี สถานีโทรทัศน์ เศรษฐกิจ เช่น ภาวะวิกฤติที่เกิดกับบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว จนผู้ผลิตต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบและตารางการออกอากาศการผลิตละคร รวมทั้งยังมีกระแสข่าวลือเรื่องการยุบบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด อีกด้วย โดยในประเด็นดังกล่าวคุณสุรพล ได้กล่าวถึงแนวทางการใช้การสื่อสารเพื่อจัดการกับภาวะวิกฤติการบริหารงานว่า

ช่วงวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำที่เรามีการปรับรูปแบบละครไปเป็นวาไรตี้ นั้น เราใช้ Sale อยู่แล้วละในการคุยกับเอเจนซี ลูกค้า เราต้อง present งานอยู่แล้ว ต้องขายความเชื่อมั่นอยู่แล้ว ละครยังไม่ได้ออนแอร์ใครจะไปรู้ว่าจะละครดี ละครดง ใครจะกล้าซื้อ ใครจะกล้า Commit เราจะใช้ไม่ใช่แค่การสื่อสารอย่างเดียว การพูดอย่างเดียวไม่พอ งานที่ออกไปเราต้อง Prove ตัวมันเองซึ่งเราต้องใช้เวลาในการที่จะสื่อสารพวกนี้ มันพูดไป ถามว่าได้ไหม ก็ได้ประมาณหนึ่ง การผลิตละครเราก็ต้องมีการวางแผนอยู่แล้ว ทุกปีเราจะมีการทำ Press Thank ลูกค้าอยู่แล้ว Plan เราจะบอกว่าเราจะมีละครอะไรบ้าง ใครจะมาร่วมงานกับเรา มีอะไรบ้าง มีเรื่องไหนเด่นๆ บ้างแต่ก็ไม่ได้โชว์

หมดนะ มันเป็นความลับทางธุรกิจด้วยนะ แต่เราจะโชว์บางสิ่งที่เราโชว์ได้เพื่อความเชื่อมั่น อันที่ 2 คือเราจะใช้ Sale Force ให้ไป present ซึ่งเราจะขายแบบลึก ต้องให้ลูกค้าเห็นต้องเล่าเรื่องย่อให้ฟังว่ามันสนุกอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ Sale ต้องทำเพราะไม่สามารถจะอธิบายอะไรอย่างนั้นบนเวทีได้ แต่การไปประชุมกับลูกค้า ซึ่งมีเอเจนซี่ใหญ่ๆไม่เกิน 10 เอเจนซี่ที่ถือเงินประมาณ 3 หมื่นล้าน เราต้องอธิบายสิ่งเหล่านี้ให้ได้ เราก็จะมีการแถลงข่าว ทำ Year plan แล้วก็ direct เลย ก็คือไป present เอง อันนี้ก็จะลึก อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่จะบอกว่าธุรกิจเราจะอยู่ได้หรืออยู่ไม่ได้ ในส่วนของช่วงภาวะวิกฤติข่าวลือว่าจะมีการยุบเอ็กแซ็กท์นั้น เราก็ใช้การสื่อสารทางวาจานี้แหละ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น โดยโทรไปคุยเลย เดินสายไปชี้แจงเพราะเราต้องพบลูกค้าเป็นประจำอยู่แล้ว พอลูกค้าถามเราก็จะบอกว่าไม่ มันอยู่ที่ผู้ใหญ่ง เพราะพี่เป็นคนดูแลแล้วพี่บอกไปแล้วว่าไม่ แล้วจะไปเชื่อคนอื่นได้อย่างไร ถ้าวันหนึ่งมันจริง เราก็คงจะไม่ปิด ไม่รู้จะปิดทำไมผู้บริหารจะเป็นคนให้ความเชื่อมั่น เพราะพี่เป็นคนดูแลธุรกิจพี่ต้องรู้เป็นคนแรก เพราะฉะนั้นสิ่งที่คนอื่นๆ พูดกันไปมันก็แค่การออกข่าว สุดท้ายคนจะต้องเชื่อเรา คือใครละ ลูกค้าไง เราบอกลูกค้าเราก็จบแล้ว จะต้องบอกผ่านสื่อทำไม ใครเชื่อไหมสื่อ คนเชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง ไม่เห็นมีความจริง 100 % เราเป็นคนคอนเฟิร์ม น่าเชื่อกว่าตั้งเยอะ แล้วเราก็ไม่รู้ว่าจะปิดทำไม ถ้ามันเป็นจริงเพียงแต่หลายๆ ที่ผู้ใหญ่ไม่ไปกัน แต่เราไป นี่คือเรื่องสำคัญ เราจะพบลูกค้าตลอด แล้วเราสามารถยกหูหากันได้ตลอดเวลา ไม่จำเป็นต้องมีปรากฏการณ์ว่าเรายิ่งใหญ่ (สุรพล พิรพงษ์พิพัฒน์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2552)

จากการศึกษาทำให้พบว่าในช่วงที่เกิดภาวะวิกฤติการบริหารงานของบริษัท บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัดจะเลือกใช้การสื่อสารทางตรงผ่านทางผู้บริหารระดับสูงหรือพนักงานขาย โฆษณาของบริษัทเป็นผู้สื่อสารข้อเท็จจริงเพื่อให้ความเชื่อมั่นแก่เอเจนซี่นอกจากนั้นยังใช้แนวทางการประชาสัมพันธ์ในการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นอีกด้วย

ในส่วนของกรณีภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานด้านงบประมาณที่ผิดพลาดของบริษัท บางกอกการละครคอน จำกัดในการผลิตละครเรื่องสร้อยแสงจันทร์ทำให้งบประมาณบานปลาย สุดท้ายต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายในการจ้างงานพนักงานในบริษัทจากจ่ายค่าจ้างเป็นเงินเดือน ก็ปรับมาเป็นการจ้างงานแบบอิสระ (Freelance) หรือวิกฤติการบริหารงานอันเนื่องมาจากวิกฤติการขายงานให้กับสถานียักษ์ขึ้นของบริษัท ยุมา 99 จำกัดนั้น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ทั้ง 2 รายเลือกที่จะใช้การสื่อสารเพื่อการจัดการในรูปแบบของการสื่อสาร

ภายในองค์กรทั้งกับทางสถานีโดยการเข้าไปพูดคุยเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการใช้การประชุมพูดคุยกับพนักงานถึงภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นและแนวทางนโยบายในการดำเนินการแก้ไข โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมองว่าการสื่อสารกับสาธารณชนให้รับทราบไม่มีความจำเป็นเนื่องจากผู้ชมจะดูที่ผลงานเท่านั้นไม่สนใจบริษัทที่ผลิตงานมากนัก

ซึ่งแนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางที่บริษัท เป้าจินจง จำกัดเลือกใช้ในประเด็นการเข้าไปสื่อสารโดยตรงกับทางสถานีเพื่อให้ได้รับทราบข้อเท็จจริงของภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น และใช้การสื่อสารภายในองค์กรในการทำความเข้าใจกับบุคลากรภายในบริษัทให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับภาวะวิกฤติดังกล่าว แต่เนื่องจากการภาวะวิกฤติดังกล่าวที่บริษัท เป้าจินจง จำกัดเผชิญจนทำให้ต้องมีการย้ายสถานีในการรับจ้างผลิตละครโทรทัศน์นั้นเป็นภาวะวิกฤติที่อยู่ในกระแสความสนใจและกลายเป็นข่าวลืออย่างกว้างขวางในวงสังคม ทำให้บริษัท เป้าจินจง จำกัดจึงเลือกใช้แนวทางการเปิดเผยข่าวโดยผู้บริหารของบริษัทในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และชัดเจน โดยข้อความที่สื่อสารออกไปถูกจำกัดสื่อสารออกไปในกรอบที่สามารถพูดได้และไม่ไปกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อันจะส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติต่อไปได้อีก

โดยสรุปแล้วจากผลการศึกษาพบว่าภาวะวิกฤติการบริหารงานที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องเผชิญนั้นจะเกิดจากการขาดประสบการณ์หรือความเป็นมืออาชีพของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรตติ้ง เอเจนซี สถานีโทรทัศน์ เศรษฐกิจ จากผลการศึกษาพบว่าแนวทางที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ใช้ในการจัดการกับภาวะวิกฤติลักษณะนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติการบริหารงาน

ภาวะวิกฤติ	แนวทางการสื่อสาร
ภาวะวิกฤติที่เกิดกับบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด	ใช้การสื่อสารทางตรงผ่านทางผู้บริหารระดับสูงหรือพนักงานขาย รวมทั้งประชาสัมพันธ์
ภาวะวิกฤติละครเรื่องสร้อยแสงจันทร์/ภาวะวิกฤติขายงานของบริษัท ยูม่า99 จำกัด	ใช้การสื่อสารภายในองค์กร เช่นการประชุม การเรียกบุคลากรเข้ามาทำความเข้าใจ ฯลฯ
ภาวะวิกฤติไม่ได้รับอนุมัติงานของบริษัท เป้าจินจง จำกัด	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการแถลงข่าว

3. วิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละคร ภาวะวิกฤติดังกล่าวเป็นภาวะวิกฤติที่มีผลมาจากปัจจัยด้านสถานีโทรทัศน์ เอเจนซี ความนิยมของผู้ชม ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางที่ต้องการจะพัฒนาละครโทรทัศน์ของไทยให้ดียิ่งขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าวไว้ดังนี้

ความอยากส่วนตัวที่อยากจะพัฒนางานละครไทย มีอยู่ส่วนตัวตั้งแต่เริ่มทำละคร ตั้งแต่เริ่มอยู่กับเอ็กแซ็กท์ ทำทะเลาะลงมาตั้งแต่ทำเคหาสดาว บัลลังก์เมฆ ล่าดาวยัญ คือทำแหวกการทั้งหมดคือพยายามจะสร้างอะไรให้คนดู ในสันดานมันเป็นเป็นอย่างนี้ อยู่ คือเราอยากจะหาอะไรให้เป็นทางเลือกคนดู คือเราอยากจะพัฒนาไป ไม่อยากให้คนดูถูกละครว่าพุดก็ครั้งก็น่าเบื่อ แต่ตราบดีที่น้ำเน่าอยู่มันเรตติ้งดี มันก็จะมีการค้าขายกันอยู่ เพราะฉะนั้น วิกฤติอย่างหนึ่งของวงการละครไทยก็คือ วิกฤติที่เกิดจากธุรกิจ ธุรกิจคือยิ่งสภาพแวดล้อมของประเทศ สภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจของประเทศแย่มากทุกคนต้องการเงินเพราะฉะนั้นอะไรที่ทำให้ได้เงินมากๆ ทุกคนก็มุ่งที่จะไปสู่การหาเงินมากๆ แต่ประเทศเราโชคดีที่มีในหลวง ซึ่งพระองค์ก็ออกมาบอกว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือทำไมเราไม่ทำให้เงินน้อยๆ ของเรามีค่าขึ้นมามากที่สุด ทำไมเราต้องไปแสวงหาเงินที่มากมาย ด้วย โดยตอนนี้มันเริ่มละ คือถ้าเราเห็นเงินเป็นตัวตั้ง ทำเพื่อเงินเพียงอย่างเดียว สังคมก็จะพัง ขาดพื้นฐาน ขาดความคิด เพราะฉะนั้นละครก็จะเป็นสื่อทางวัฒนธรรม ง่ายๆ คือ การสะกดจิตคนดู คือดูทุกวันๆ มันก็จะซึมเข้าไป ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าที่เด็กในปัจจุบันมีความรุนแรง ตบกระชากผม ที่เห็นในทุกวันนี้ มันมาจากการเลียนแบบ แต่เป็นการเลียนแบบที่ไม่ตรง แต่มันจะซึมลงไป มันจะไปฝังอยู่ เพราะฉะนั้นที่เราต้องต่อต้านมามันก็ถูก เราก็ไม่ได้ไปอะไรกับมันซึ่ง วิกฤติส่วนตัวก็คือแนวคิดในการผลิตละครที่สิ่งที่ยากทำไมไม่ไปตรงกับความต้องการของช่องหรือธุรกิจ (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

อย่างเช่นเรื่องแม่เลือกเกิดได้ เอเจนซีบอกว่าไม่อยากจะซื้ออะไรที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับโสเภณี เกี่ยวกับการขายตัว แต่ตรงนั้นเป็นปัญหาสังคมที่ทุกคนเดินไป ก็ไม่อยากจะสนับสนุน แม้เราก็พยายามชี้แจงว่าเป็นปัญหาใหญ่ของชาตินะ (นพพล โกมารชุน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2552)

เรียกว่างานที่เราคิดงานที่เราเลือกของเราจะวิกฤติในเรื่องของการที่เราอยากจะหนีบางอย่าง ซึ่งมีความซ้ำซากหรือว่าจำเจ เราทำงานก็ไม่อยากจะทำซ้ำกับตัวเอง เพราะฉะนั้นในการที่เราจะหนีอะไรออกไปก็เป็นความเสี่ยงที่เราไม่รู้ว่าผู้ชมชอบแค่ไหน

ไหน หรือว่าจะชอบหรือไม่ชอบอะไร แต่เราทำเพราะว่ามันเป็นแนวทางที่เราจะได้นำเสนอต่อสังคมบ้าง แต่นานๆ เราก็จะทำสักทีหนึ่ง ในการทำงานเราก็จะยืนอยู่บนจุดยืนหลายๆ อย่าง เราพยายามทำงานเราให้มีคุณภาพ คนอย่างน้อยก็จะเชื่อมั่นในผลงานของเราที่ออกมาแต่ละเรื่อง แม้ว่าจะต่างแนวกันออกไป (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการใช้การสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละครนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแนวทางเดียวกันในการสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าว คือพยายามสื่อสารโดยตรงกับสถานีเพียงแนวทางเดียว ส่วนภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากกรอบแนวคิดของกระแสสังคมและกฎระเบียบต่างๆ นั้น กลุ่มตัวอย่างมองว่าไม่สามารถใช้การสื่อสารในการจัดการกับภาวะวิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละครที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าวได้

โดยสรุปแล้วจากผลการศึกษาพบว่าภาวะวิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละครนั้นจะเกิดจากปัจจัยด้านสถานีโทรทัศน์ เอเจนซี ความนิยมของผู้ชม ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางที่ต้องการจะพัฒนาละครโทรทัศน์ของไทยให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะใช้แนวทางในการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติลักษณะนี้โดยสื่อสารโดยตรงกับสถานีเพียงแนวทางเดียว ส่วนภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากกรอบแนวคิดของกระแสสังคมและกฎระเบียบต่างๆ นั้น กลุ่มตัวอย่างมองว่าไม่สามารถใช้การสื่อสารในการจัดการกับภาวะวิกฤติกรอบแนวคิดในการผลิตละครที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าวได้

4. วิกฤติละครถูกต่อต้าน/โจมตี เป็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางด้านผู้ชมและสังคมเป็นหลัก เช่น ภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครเรื่องผู้ดีอีสานซึ่งถูกกลุ่มนายอำเภอบางกลุ่มต่อต้านการแพร่ภาพละครเรื่องดังกล่าวเนื่องจากมีความเห็นว่าบทของนายอำเภอในเรื่อง ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และยังทำให้เสื่อมเสียเกียรติภูมิของนายอำเภอ อันเนื่องมาจากบทของนายอำเภอในเรื่องดังกล่าวจบการศึกษาระดับปริญญาเอกแต่ไม่สามารถแยกแยะระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่ปลอมตัวมาได้ อีกทั้งยังมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกด้วย หรือจะเป็นในภาวะวิกฤติของละครเรื่องเมียหลวงซึ่งถูกโจมตีว่ามีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งการแต่งกายของนักแสดงก็มีความล่อแหลมเสี่ยงต่อการนำไปเลียนแบบของเยาวชนได้ หรือในกรณีภาวะวิกฤติของละครเรื่องสงครามนางฟ้าซึ่งถูกกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการบินไทยแถลงข่าวประท้วงโจมตีถึงความไม่เหมาะสมของละครโทรทัศน์เรื่องสงครามนางฟ้า เนื่องด้วยเนื้อหาของตัวละครที่ประกอบวิชาชีพนี้ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมและบิดเบือนจากความเป็นจริง เพราะมีการนำเสนอเนื้อหาเชิงขู่สาว แก่งแย่งชิงดีไว้ซึ่งความสามัคคีในวิชาชีพ พร้อมกับเผยแพร่ภาพที่ขัดต่อจริยธรรม

และศีลธรรมอันดีของวิชาชีพ โดยเฉพาะการแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ หรือจะเป็นกรณีภาวะวิกฤติของละครเรื่องที่ได้ดครุพันธ์ใหม่จิตพิสัยเดือดซึ่งถูกต่อต้านจากกลุ่มอาชีพครูและถูกนายวัฒนา เสงไฟเราะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร พรรคไทยรักไทยในขณะนั้นตั้งกระทู้ถามนายปองพล อดิเรกสาร ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในขณะนั้น ถึงกรณีที่มีการนำเสนอละครทางทีวีเรื่องที่ดครุพันธ์ใหม่ฯ ว่าคำว่าพันธุ์เป็นคำที่ใช้เรียกสัตว์เดรัจฉานไม่ใช่มนุษย์แต่ทำไมกระทรวงศึกษาธิการถึงยอมให้ละครเรื่องดังกล่าวใช้คำนี้ได้ (“สส.ไวยลั่นสภาละครครุพันธ์ใหม่,” 2546, น. 1-13)

นอกจากนี้ยังรวมถึงวิกฤติของผู้ผลิตละครเรื่องเจ้ากรรมนายเวรซึ่งถูกโจมตีเรื่องเนื้อหาและภาพที่ไม่เหมาะสมอันนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการผูกคอตายเลียนแบบละครของเด็กชายซึ่งเป็นไข้หวัดนก อีกทั้งวิกฤติของผู้ผลิตละครเรื่องบ้านทรายทองที่ถูกผู้ชม และสื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์ถึงความรุนแรง และความไม่เหมาะสมของตัวแสดง ไม่เว้นแม้แต่ภาวะวิกฤติความเข้าใจผิดของประเทศกัมพูชาต่อนักแสดงชาวไทยมีผลให้สั่งงดการแพร่ภาพละครเรื่องลูกไม้ไกลต้นในประเทศกัมพูชาเนื่องจากความไม่พอใจในตัวนักแสดงนำและกล่าวอ้างว่ามีบทพูดที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องดังกล่าว ซึ่งภาวะวิกฤติดังกล่าวรุนแรงถึงขั้นที่ไม่ได้เพียงจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวและนักแสดงนำที่ถูกกล่าวถึงเท่านั้น แต่ยังได้บานปลายกลายเป็นภาวะวิกฤติระดับชาติเมื่อชาวกัมพูชาที่ไม่พอใจได้เผาสถานทูตไทยประจำประเทศกัมพูชาจนวอดวายไปเกือบทั้งหลังอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าแนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติประเภทนี้แนวทางเดียวกันที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ก็คือ การให้สัมภาษณ์แก่นักข่าวที่มาขอสัมภาษณ์ หรือใช้แนวทางการจัดแถลงข่าวเพื่อชี้แจงข้อมูลที่ถูกตั้งข้อสงสัย หรือขอโทษต่อเหตุการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้นที่เกิดขึ้นและดำเนินการแก้ไขในส่วนที่ผู้ผลิตสามารถดำเนินการได้ เช่น ในภาวะวิกฤติละครเรื่องลูกไม้ไกลต้นและสงครามนางฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้การสื่อสารผ่านการเขียนจดหมายชี้แจงไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤติ เช่น รัฐบาลกัมพูชา หรือจะเป็นการเขียนจดหมายชี้แจงเหตุผลที่มาของละครเรื่องที่ดครุพันธ์ใหม่ฯ ไปยังสื่อหนังสือพิมพ์ หรือแม้กระทั่งใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านกลุ่มผู้นำทางความคิดในการจัดการสัมมนาเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับภาวะวิกฤติของละครเรื่องเจ้ากรรมนายเวร เป็นต้น

เราคุยกันในที่ทีมงานแล้วคิดว่าคนที่จะถ่ายทอดและตอบได้ดีที่สุดก็คือผู้กำกับ ให้เขาเขียนถึงแนวความคิดว่าทำไมถึงเกิดตรงนี้ขึ้นมา วัตถุประสงค์ของการทำคืออะไร ซึ่งเขาเขียนได้ดีมาก หนังสือพิมพ์ก็ดีมาก ก็ลงให้เต็มๆ เลย หลายฉบับ ฉบับไหนขาด

ความเข้าใจ ก็เข้าใจมากขึ้น พี่คิดว่ามันไม่มีความจำเป็นนะคะในการแถลงข่าว เพราะว่ามันมีกลุ่มคนเล็กๆ กลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่ไม่เข้าใจ แต่กลุ่มที่ไม่เข้าใจเขาอาจจะเสี่ยงดัง อาจจะสื่อสารไปกับสื่อมวลชน (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

โดยสรุปแล้วจากผลการศึกษาจะพบว่าภาวะวิกฤติละครถูกต้องด้านหรือถูกใจมิติที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องเผชิญนั้นจะเกิดจากการปัจจัยทางด้านผู้ชม และสังคมเป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่าแนวทางที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ใช้ในการจัดการกับภาวะวิกฤติลักษณะนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติละครถูกต้องด้าน/ใจมิติ

ภาวะวิกฤติ	แนวทางการสื่อสาร
ภาวะวิกฤติต่อต้านละครเรื่องผู้ดีอีสาน	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์
ภาวะวิกฤติใจมิติละครเรื่องเมียหลวง	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์
ภาวะวิกฤติต่อต้านละครเรื่องสงครามนางฟ้า	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว
ภาวะวิกฤติใจมิติละครเรื่องเจ้ากรรมนายเวร	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ ชี้แจงผ่านเวทีย่อมๆ
ภาวะวิกฤติต่อต้านละครเรื่องลูกไม้ใกล้ต้น	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว และทำหนังสือชี้แจง
ภาวะวิกฤติใจมิติละครเรื่องทีเด็ดครูพันธุ์ใหม่จิตพิสัยเดือด	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ และทำหนังสือชี้แจง

5. วิกฤติภาพลักษณ์ วิกฤติดังกล่าวจะมีผลมาจากการสังคม สื่อมวลชน และตัวของผู้ผลิตละครโทรทัศน์เอง รวมไปถึงนักแสดงด้วย โดยวิกฤติภาพลักษณ์นี้สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

5.1 วิกฤติภาพลักษณ์ของผู้ผลิต ซึ่งเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตโดยตรงส่งไปไปยังความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ให้

ประสบผลสำเร็จ เช่น กรณีภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของคุณสุพล วิเชียรฉายในกรณีที่มีข่าวลือว่า โกงเงินจากการผลิตละครเรื่องสร้อยแสงจันทร์ไปเป็นจำนวน 10 ล้านบาทและมีกระแสข่าวว่า ผู้ผลิตละครดังกล่าวกำลังเตรียมตัวจะยื่นลาออกจากตำแหน่งผู้บริหารบริษัทด้วย (“โดนใส่ร้าย โกงเงินสิบล้าน,” 2550, น. 37) ซึ่งเหตุนี้ได้ส่งผลให้เกิดเป็นภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์รายดังกล่าวในแง่ที่ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในการบริหารงานผลิตละครและการบริหารบริษัท บางกอกการละครจน จำกัด หรือจะเป็นกรณีภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของคุณวรายุทธ มลิณฑจินดาที่ เสื่อมเสียจากการที่ถูกหนังสือพิมพ์บันเทิงฉบับหนึ่งได้นำเสนอข่าวว่าคุณวรายุทธเป็นบุคคลที่ทำให้ ครอบครัวของคุณสินชัย และคุณฉัตรชัย เปล่งพานิช แยกแยกและทำให้ทั้งคู่ต้องแยกกันอยู่ โดยระบุว่าฝ่ายชายได้ขโมยเสื้อผ้าออกจากบ้าน ย้ายไปพักอาศัยอยู่กับคุณวรายุทธ มลิณฑจินดา โดย คุณวรายุทธกล่าวในประเด็นนี้ว่า ข่าวดังกล่าวได้สร้างความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของการเป็นผู้ จัดละครมาก เนื่องจากจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือจากพ่อแม่ของนักแสดงในสังกัดที่ได้นำลูกของเขา มาฝากฝังไว้

หรือจะเป็นในกรณีภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ที่ดูแย่ลงของคุณมยุรฉัตร เหมือน ประสิทธิเวชผู้ผลิตละครเรื่องกึ่งแก้วกาฝากที่ถูกนักแสดงนำในเรื่องดังกล่าวเปิดแถลงข่าว โดย ข้อความที่ใช้ในการแถลงข่าวของนักแสดงนำในละครเรื่องกึ่งแก้วกาฝาก นั้นหมิ่นเหม่อันจะนำไปสู่ การทำให้เกิดการเข้าใจได้ว่า คุณมยุรฉัตรซึ่งเป็นผู้ผลิตละครเรื่องดังกล่าวมีความลำเอียง ไม่ ยุติธรรม และไม่มีเหตุผลในการเปลี่ยนตัวนักแสดงนำในเรื่องผู้นั้นอย่างกระทันหันและไม่แจ้ง เหตุผลให้ทราบ ซึ่งเมื่อมีการเผยแพร่ข่าวออกไปทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจคลาดเคลื่อนกับสิ่งที่ เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ของคุณมยุรฉัตรที่ไม่ดี ไม่น่านับถือ

จากการศึกษาในกรณีภาวะวิกฤติดังกล่าวทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกใช้การสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของผู้ผลิตละคร โดยการให้สัมภาษณ์ นักข่าวที่มาขอสัมภาษณ์และเปิดแถลงข่าวชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยข้อความที่ใช้ในการ สื่อสารออกไปจะใช้ข้อความที่เป็นจริงทั้งหมดโดยไม่มีการปิดบังเรื่องราว

คนดูเขาไม่สนใจหรอก เขาดูทีละครไม่ได้ดูที่บริษัทที่ผลิต ภาพลักษณ์เรื่องนี้ไม่มีผล แต่จะมีผลในเชิงการบริหารงานเท่านั้น ก็ให้สัมภาษณ์นักข่าวไปว่าไม่ได้มีอะไร ไม่ เป็นความจริง ปฏิเสธว่าเป็นความไม่พอใจของคนที่เคยทำงานด้วยกันแล้วโดนไล่ ออกเท่านั้น เป็นการกลั่นแกล้ง (สุพล วิเชียรฉาย, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2552)

ที่จะไม่ Set อะไรกับชีวิต อะไรมันจะเกิด ก็เกิด พูดความจริงทุกสิ่งอย่าง ซึ่งถือว่าเป็นข้อความที่ดีที่สุด เดี่ยวโกหกทางโน้นแล้ว โกหกทางนี้ไม่ตรงกัน พูดไปเลยเดี๋ยวมันชวย (วรายุทธ มลิณฑจินดา, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2552)

แต่ในส่วนของคุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวชนั้นจะมีแนวทางที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในการใช้การสื่อสารเพื่อการจัดการภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของผู้ผลิตละครโทรทัศน์โดยจะไม่เลือกใช้แนวทางการสื่อสารในการจัดการภาวะวิกฤติดังกล่าว โดยเลือกที่จะไม่พูด ไม่ให้สัมภาษณ์และไม่เปิดเผยข่าวใดๆ เนื่องจากหากสื่อสารความจริงทั้งหมดออกไปในภาวะวิกฤติดังกล่าวนั้น จะส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของตนเองกับคู่กรณีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะถูกมองว่าเป็นการออกมาพูดความจริงที่จะทำให้ร้ายบุคคลที่เด็กกว่าโดยอาศัยความน่าเชื่อถือที่มีอยู่เดิม

วิธีการก็คือไม่พูด ไม่ได้ตอบเพราะว่ามันไม่มีประโยชน์ เพราะอาได้ อาว่าคนที่เราจะไปพูดว่าใครทำอะไรเป็นอย่างไรมันไม่สวายนะ ที่ให้เขาพูดว่าเขาเปลี่ยนเขาโดยไม่มีเหตุผล ให้เขาปกป้องตัวเขาเองไปเพื่อที่เขาจะได้เดินต่อไปบนเส้นทางนี้ ทุกอย่างมันพิสูจน์ได้ด้วยเวลา ถ้ามีใครมาถามอาส่วนตัว อาก็จะตอบ ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่จะให้อนั่งลงแล้วแถลงข่าว อาไม่ทำ แล้วทุกคนก็ถามว่าทำไมไม่ทำ อาบอกว่าถ้าอาพูดเด็กจะอยู่ได้ไหม คนเชื่ออานะ อาจะไม่มานั่งโกหกให้ใครฟัง อาอายุเท่านี้แล้ว อาอยู่ในวงการมาขนาดนี้แล้ว อาทำงานมา 30 ปี ไม่เคยมีปัญหาอย่างนี้ เด็กทุกคนยกมือไหว้อา แล้วทำไมเด็กคนนี้ถึงมามีปัญหา อาบอกได้เลยว่าอาไม่ได้มีปัญหากับเด็ก อามีปัญหา กับแฟนเด็ก ซึ่งเข้ามา control ทุกอย่างในงานอา ซึ่งอาไม่สามารถจะปล่อยได้ เขาทำห้องตัดต่อ สร้างห้องตัดต่อขึ้นมา แต่ด้วยความที่ตัวแฟนเขาเป็นคนที่ไม่มีใครคบเลย เป็นคนแรงมากๆ ไม่ว่าจะไปงานไหน แม้แต่ตัวน้องจอยเอง เวลาไปโชว์ตัว แฟนเค้าก็จะไปมีปัญหากับผู้จ้างทุกราย ถ้าทุกคนลุกขึ้นมายืนพูดพร้อมๆ กัน ปัญหา ก็จะเหมือนกันคือ เกิดจากคนๆ นี้ ซึ่งเขาเชื่อ ถ้าอาพูด อา ก็จะพูดความจริงในจุดของอา ว่าอาผลิตละครออกมาเรื่องหนึ่งแล้วพออาผลิตเสร็จอาต้องส่งงานของอาใส่มือคนๆ นี้ ซึ่งอายังไม่เกิดความเชื่อถือใดๆ ทั้งสิ้น แต่เพราะน้องจอยเล่น แล้วของงานอาไปตัดต่อ ไปลงเสียง ทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว เขาเป็นแฟนนางเอก เขาจะยุติธรรมกับงานของอาไหม อาเชื่อไม่ได้นะ แล้วจะให้อาเชื่อโยนงานของอาบ้าง เอา คุณเอาไป เพราะว่าอาอยากได้น้องจอยมาเป็นนางเอก มันไม่ใช่เหตุผลที่อาจะยอมทำ เพราะฉะนั้นอายอมที่จะเสียตรงนี้ไปก่อนดีกว่าที่อาจะเสียงานของอาไป ทางช่องจะ

ไม่ยุ่งเลยให้อาตัดสินใจ โดยอาโก้เข้าไปอธิบายกับช่อง คุยกับนายว่านายจะยอมให้อาโยนงานให้เขาไหมละ เพราะเขาขอเรื่องติดต่อและลงเสียงทั้งหมด ซึ่งอาไม่เคยเห็นผลงานเขาและเขาไม่เคยติดต่อละครเลย แล้วจะเชื่อใจได้ไหม ขนาดเขาไปนั่งดูน้องจอยเล่นละครเขายังบอกว่าทำไมรับหน้าน้องจอยน้อยไป ทำไมรับหน้าพระเอกมากไป แล้วจะให้อาเองงานให้เขาได้ไงละ อาไม่สามารถที่จะทำได้ แล้วอาโก้คุยกับเขาด้วยเหตุผลต่างๆ ที่จะขอไป พอไม่ให้งานเขา เขาก็มารวนในช่วงการทำงาน มีนักแสดงมาสัมภาษณ์นะแต่อาโก้ไม่ให้สัมภาษณ์ อาโก้ให้เหตุผลไปว่าวันหนึ่งทุกอย่างจะพิสูจน์ออกมาเอง (มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

5.2 วิกฤติภาพลักษณ์นักแสดง เป็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากนักแสดงในละครของผู้ผลิตละครมีข่าวคราวหรือประพัตติตัวไม่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวทำให้ละครเรื่องดังกล่าวไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ชม เอเจนซี่ หรือสถานีโทรทัศน์ เช่นในกรณีภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของคุณอัน สรวารุณ มาตรทอง ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากมีคลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมหลุดออกมาเผยแพร่ในสังคม จนในที่สุดคุณสรวารุณออกมาแถลงข่าวยอมรับว่าบุคคลที่ปรากฏในคลิปวิดีโอดังกล่าวเป็นตัวเองจริง จนสร้างความตกใจให้กับประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมากเนื่องจากภาพลักษณ์ของนักแสดงรายดังกล่าวที่เป็นอยู่มีความแตกต่างจากภาพที่เห็นในคลิปวิดีโอดังกล่าวและไม่คิดว่าจะมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับนักแสดงรายดังกล่าวด้วยเนื่องจากมีภาพลักษณ์ที่ดีมาตลอด เหตุการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องสี่รักชกโยอลวน และเทวดาสาธุซึ่งคุณอัน สรวารุณ เป็นนักแสดงนำของเรื่องด้วย โดยเฉพาะในละครเรื่องเทวดาสาธุที่รับเป็นเป็นเทวดา จึงมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจจะไปกระทบต่อภาพลักษณ์ในละครของผู้ผลิตได้เช่นกัน

จริงๆ มันก็คือวิกฤติตัวละคร ซึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นจากนักแสดง แต่เราก็มองว่าสื่อก็ยังรู้พลาดนักปราชญ์ยังรู้พลั้ง เราต้องให้ออกัสคน ไม่มีใครไม่เคยทำผิดเลย แม้กระทั่งละครเราก็สะท้อนตรงนั้น แล้วเรารู้สึกอย่างนั้นจริงๆ ว่าเราควรจะให้โอกาสและดูแลตรงจุดนี้ ถ้ามีกระแสว่าฟัดออกอีก จะยิ่งไปกันใหญ่ พี่ก็มองว่าเราต้องผ่านตรงนี้ไปให้ได้ก่อน เรารู้สึกดีที่คนในวงการน่ารักมาก (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

จากการศึกษาแนวทางของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติ ภาพลักษณ์นักแสดงที่ส่งผลกระทบกลายเป็นภาวะวิกฤติของผู้ผลิตละครโทรทัศน์นั้น เมื่อรับทราบภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้ผลิตละครได้นำเรื่องราวดังกล่าวไปปรึกษาผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ต้นสังกัดของนักแสดง รวมถึงผู้ใหญ่ในวงการสื่อสารมวลชนที่เชื่อถือได้ เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการจัดการกับภาวะวิกฤติดังกล่าว ซึ่งแนวทางการสื่อสารเพื่อจัดการภาวะวิกฤติที่ผู้ผลิตละครเลือกใช้คือการให้นักแสดงแถลงข่าว และพูดความจริงกับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยให้แสดงออกถึงความรู้สึกเสียใจที่นักแสดงผู้นั้นรู้สึกอย่างจริงใจ และให้ขอโทษต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในส่วนของผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วเป็นวิกฤติของผู้ผลิตละครเรื่องเทวดาสาธุ นั้น ผู้ผลิตละครเลือกใช้การประชาสัมพันธ์เป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยข้อความที่สื่อสารออกไปได้เลือกประเด็นให้เห็นว่า เทวดาในเรื่องเทวดาสาธุเป็นเทวดาฝึกหัดซึ่งสามารถมีความผิดพลาดได้ เช่นเดียวกับนักแสดงในเรื่องที่สามารถพลาดพลั้งกระทำสิ่งที่ผิดพลาดไม่เหมาะสมไปได้ รวมทั้งจัดวาระว่าแม้นักแสดงอาจจะกระทำสิ่งที่ผิดพลาดแต่ก็มีความเป็นลูกผู้ชายพอที่จะรับผิดชอบกับสิ่งที่กระทำลงไป และเมื่อทำการสื่อสารออกไปแล้วจะมีการประเมินกระแสดตอบของการสื่อสารดังกล่าว ซึ่งถ้าได้รับกระแสตอบรับไปในเชิงบวกก็จะดำเนินการปรับปรุงภาพลักษณ์ของนักแสดงต่อไป แต่หากกระแสเป็นเชิงลบก็ต้องดำเนินการถอดนักแสดงรายดังกล่าวจากการแสดงทันทีเนื่องจากคงทนต่อกระแสเชิงลบไม่ได้มากนัก

พี่น้องปรึกษาทางช่อง 3 คุณสมรภักษ์บอกว่านายให้มาแถลงข่าวที่ช่อง 3 เลยถ้าน้องเขยินดีที่จะพูดทางผู้ใหญ่หนังสือพิมพ์ก็ให้คำปรึกษาที่ดีว่า ถ้าอ้อมแล้วไม่พูดอะไรเลย คนก็จะเขียนไปต่างๆ นาน แต่ในเมื่อรู้สึกเสียใจมากๆ จนถึงจุดสูงสุดในชีวิตเขาแล้ว ก็ให้มาแสดงความเสียใจ แต่หลายๆ คนอาจจะผิดหวังในความรู้สึก ให้เขาได้ถ่ายทอดตรงนี้แล้วสังคมและสื่อมวลชน วินาทีนั้นจะบอกได้เองว่าเขารู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้แล้วบอกว่าเป็นเคสวิกฤติที่จบเร็วมากๆ เป็นวิกฤติที่แรงมาก แต่ 90 % ของสื่อมวลชนเห็นใจนะ ให้กำลังใจเขาในวันที่แถลงข่าว ตัดภาพไปที่อื่น แล้วตัดภาพมาที่สื่อมวลชน น้ำตาซึม โดยเฉพาะพี่ก็ร้องไห้ด้วย จริงๆ แล้วพี่ไม่รู้เรื่องเลย ทางผู้จัดการเขาก็บอกเขาว่าขั้นแรกเราต้องบอกให้ผู้ใหญ่ทราบก่อน การที่เราจะคิดอะไรตัดสินใจอะไรเองมันก็จะรู้ว่าใช้ในเวลานั้นรีเปล่า อันเขาก็โทรมาขอโทษ โทรมาบอกว่ามันมีแบบนี้เกิดขึ้นนะครับ บอกว่า โอเคพี่เข้าใจว่ามันเกิดขึ้น อะไรที่มันเกิดขึ้นแล้ว เราเปลี่ยนแปลงอดีตไม่ได้ เพราะอันเขาเป็นคนจริงจัง พี่กลัวเขาจะฆ่าตัวตาย ตอนนั้นพี่บอกว่าพี่เข้าใจให้กำลังใจนะ เข้ามาคุยกัน แล้วเขาก็รีบเคลียร์งานแล้วรีบ

เข้ามาคุย แล้วก็ขอคำปรึกษา ของพี่น้องเราจะมียี่สิบมวชนที่เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่เป็นผู้ใหญ่ท่านหนึ่งก็ให้คำแนะนำว่าควรจะแถลงข่าวไปเลย ส่วนทางช่อง 3 น่ารักมากพี่ก็ต่อสายให้คุยกับคุณสมรักษ์ ตอนนั้นมีโทรศัพท์สายไหม้เลย แล้วจะให้เขาสัมภาษณ์ทีละคนก็ไม่ไหว ก็เลยถ้าไหวทางช่องก็จะช่วยเหลือเรื่องสถานที่ คุณหม่อม พัชรี พรหมช่วย ก็ช่วยประกาศให้ในรายการโต๊ะข่าวบันเทิงว่า พุ่งนี้คุณอันจะมาแถลงเรื่องนี้ ไม่มีการเชิญนักข่าว แต่ประกาศทั่วไป นักข่าวก็โทรบอกกันเอง จริงๆ คิดว่า ในเจตยีนของผู้ผลิตนะคะ เรายังให้โอกาสเขา ถ้าเราตัดออกไปเลย ก็จะได้กระแสอีกอย่างหนึ่งออกมา ไม่ว่าด้วยแะอะไรก็ตามอยากให้ back to normal แล้วเป็นมนุษย์ก็ทำได้ ในการศึกษาเทวดาก็มีหลายชั้นภูมิ ก็มองว่าจากวันที่เราแถลงข่าวไปแล้ว มันมีกระแสตอบรับที่ดีและกระแสตอบรับที่เข้าใจ ที่เขายอมรับ ว่าเป็นลูกผู้ชายนะที่กล้าทำก็กล้ารับได้ เราก็มองว่า ผิดจริงก็ยอมรับผิด แต่เขาก็มีความกล้ามากนะ พี่เข้าใจนะว่าวันนั้นมันเจ็บปวดมากนะ ที่ต้องพูดความจริง บางครั้งความจริงไม่มีคนอยากพูด แม้ว่าจะเป็นความจริงแต่พี่ยอมรับในความกล้าหาญที่ไม่หนีปัญหา ถ้าประชาชนไม่ชอบ ประชาชนก็ไม่อยากดู เรตติ้งตกอย่างชัด อันนี้เราก็ต้องฟังสังคมนะ แต่เราก็ไม่อยากจะตัดสินอะไรที่มันหมุนหันพลันแล่น แต่พิสูจน์แล้วเรตติ้งก็ไม่แย่นะ คนดูมากขึ้นนะ บางคนบอกว่าเดิมไม่ได้รู้จักอันมาก่อน ก็มารู้จักกันคราวนี้เลย (อรุณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2552)

โดยสรุปแล้วจากผลการศึกษาจะพบว่าภาวะวิกฤติภาพลักษณ์นั้นจะเกิดจากการปัจจัยสังคม สื่อมวลชน และผู้ผลิตละครโทรทัศน์ รวมไปถึงนักแสดงด้วย ผลการศึกษาพบว่าแนวทางที่ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ใช้ในการจัดการกับภาวะวิกฤติลักษณะนี้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4
แนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤติภาพลักษณ์

ภาวะวิกฤติ	แนวทางการสื่อสาร
ภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของคุณสุพล วิเชียรฉาย	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์
ภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของคุณวรายุทธ มิลินทจินดา	ใช้แนวทางการสื่อสารโดยการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าว
ภาพลักษณ์ของคุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิ์เวช	ไม่ใช้แนวทางการสื่อสาร
ภาวะวิกฤติภาพลักษณ์ของสรารุท มาตรทอง	ใช้แนวทางการสื่อสารโดย การแถลงข่าว